

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Новопокровського опорного
ліцею

Кристина ДЕГТЯРЬОВА

Наказ від 04.09.2020 №110

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-9 класів НУШ

1. Загальні положення

1.1. Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів Новопокровського опорного ліцею розроблено відповідно до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів».

1.2. Критерії конкретизують загальні критерії оцінювання з урахуванням особливостей навчальних предметів та інтегрованих курсів, очікуваних результатів навчання, визначених відповідними модельними та/або навчальними програмами.

1.3. Критерії застосовуються педагогічними працівниками під час оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 класів.

2. Критерії оцінювання за навчальними предметами та інтегрованими курсами:

2.1. Критерії оцінювання результатів навчання мовно-літературної освітньої галузі

	Бал	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Рівень самостійності	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1–3 бали - початковий рівень	1	Сприймає інформацію, розпізнає окремі факти, слова, образи, мовні або літературні явища за допомогою вчителя.	Виконує окремі елементарні дії за зразком; результат потребує постійної допомоги.	; розпізнає окремі мовні, текстові чи літературні явища; виконує частину простого завдання за зразком Діє лише за безпосередньої допомоги.	Реагує на звернення переважно окремими словами або діями; потребує постійного стимулювання до взаємодії. Висловлюється лише за спонуканням, не завжди розуміє звернене мовлення.	Виявляє окремі елементи вміння епізодично.
	2	Відтворює окрему інформацію; розпізнає очевидний зміст почутого, побаченого, прочитаного чи опрацьованого матеріалу	Виконує прості мовні або читацькі завдання за зразком, але допускає суттєві неточності.	Потребує постійної допомоги в побудові висловлення та виконанні завдання, постійних підказок і покрокового супроводу.	Відповідає на прості запитання; долучається до спілкування за ініціативи іншого.	Демонструє вміння лише в окремих спеціально створених ситуаціях.
	3	Розуміє окремі елементи змісту; відтворює просту інформацію; встановлює очевидні зв'язки.	Виконує просте навчальне завдання за алгоритмом або з допомогою.	Виконує окремі дії за зразком; частково контролює результат.	Формулює прості відповіді, може висловити окрему думку; взаємодіє переважно за підтримки.	Виявляє вміння непослідовно, переважно в типових ситуаціях.
середній рівень	4	Розуміє основний зміст простого тексту, висловлення або завдання; знаходить явно подану інформацію.	Виконує типові завдання за зразком чи інструкцією.	Діє за запропонованим способом; потребує допомоги в окремих діях.	Долучається до діалогу за ініціативи інших. Відповідає та ставить прості запитання; підтримує запропоновану взаємодію.	Демонструє вміння в окремих типових навчальних ситуаціях.
	5	Визначає основну думку, окремі ознаки мовного чи літературного явища, зв'язки; застосовує	Виконує типові мовні, читацькі, комунікативні завдання за алгоритмом.	Частково самостійно виконує завдання, звертаючись по допомогу в складніших моментах.	Формулює зрозуміле висловлення, реагує на думки інших, дотримується основних правил взаємодії.	Виявляє вміння періодично в типових ситуаціях.

		засвоєні знання у типовій ситуації.				
4 – 6 балів -	6	Пояснює основний зміст, установлює прості причинно-наслідкові зв'язки, застосовує знання в типових ситуаціях.	Виконує навчальне завдання відповідно до визначеної мети; може пояснити отриманий результат.	Переважає діє за алгоритмом, частково контролює й коригує власні дії.	Підтримує діалог/полілог, висловлює думку, ставить уточнювальні запитання, реагує на співрозмовника.	Епізодично демонструє вміння в типових ситуаціях.
7–9 балів - достатній рівень	7	Аналізує інформацію, визначає істотні ознаки, установлює зв'язки між частинами тексту, мовними чи літературними явищами.	Виконує завдання, що потребують застосування знань і способів діяльності; досягає визначеного результату.	Переважає самостійно обирає спосіб виконання із запропонованих, контролює результат.	Бере активну участь у взаємодії, аргументує думку простими доказами, враховує позицію співрозмовника.	Стабільно виявляє вміння в типових ситуаціях.
	8	Порівнює, класифікує, узагальнює інформацію; аналізує зміст і форму тексту, мовні та літературні явища.	Виконує пошукові й частково дослідницькі завдання; застосовує знання в дещо змінених умовах.	Самостійно визначає послідовність дій, контролює та за потреби коригує результат.	Ініціює взаємодію, розвиває думку співрозмовника, аргументовано обстоює власну позицію.	Регулярно переносить уміння на різні типові ситуації.
	9	Інтерпретує інформацію та тексти, мовне або літературне явище; робить обґрунтовані висновки, зіставляє різні позиції, оцінює аргументи.	Виконує пошукові, дослідницькі й творчі завдання; самостійно застосовує відповідні способи діяльності.	Самостійно обирає доцільний спосіб дії, оцінює результат і вносить необхідні корективи.	Аргументовано висловлюється, аналізує позиції інших, ставить змістовні запитання, конструктивно взаємодіє, розвиває ідеї співрозмовників.	Стабільно застосовує вміння в типових і частково нових ситуаціях.
	10	Аналізує та оцінює інформацію з різних джерел, тексти, мовні й літературні явища; встановлює складні зв'язки між змістом, формою та функцією мовних і літературних	Самостійно виконує дослідницькі та творчі завдання, добирає відповідні способи діяльності.	Планує діяльність, самостійно обирає стратегію, контролює та вдосконалює результат.	Ініціює та підтримує ефективну комунікацію, аргументовано відстоює позицію, конструктивно реагує на інші погляди.	Системно демонструє сформовані вміння в типових і нетипових ситуаціях.

		явищ; формулює власні висновки.				
10–12 алів - високий рівень	11	Критично аналізує, інтерпретує та оцінює інформацію, тексти, аргументи та мовні та літературні явища за визначеними критеріями; зіставляє різні підходи; формулює аргументовані висновки й судження.	Виконує складні дослідницькі та творчі завдання, пропонує різні способи їх розв’язання, оцінює їхню доцільність.	Самостійно планує, організовує, контролює й коригує власну діяльність; прогнозує результат.	Організовує взаємодію, аргументовано обстоює позицію, ураховує аргументи інших, надає конструктивний зворотний зв’язок.	Системно переносить сформовані вміння на нові навчальні та життєві ситуації (типів і нетипів)
	12	Самостійно критично оцінює та інтерпретує складну інформацію, тексти, мовні й літературні явища; синтезує інформацію, створює нові ідеї, формулює самостійні обґрунтовані висновки та та позиції.	Самостійно виконує складні, дослідницькі, творчі та нестандартні завдання; визначає проблему, обирає й обґрунтовує ефективну стратегію її розв’язання.	Повністю самостійно планує, організовує, оцінює та коригує власну діяльність; усвідомлює способи й результати власного навчання і подальший поступ	Ініціює й організовує продуктивну взаємодію, ефективно аргументує, модерує обговорення, конструктивно працює з різними позиціями.	Системно, стабільно й гнучко застосовує сформовані вміння в різноманітних, зокрема нових і нестандартних, ситуаціях

Об'єктом оцінювання є досягнення учнями результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 що упорядковані й уточнені на рівні модельної навчальної / навчальної програми як очікувані результати навчання, яких учні мають досягти під час опанування відповідних тем, розділів, модулів або інших структурних одиниць програми. Обов’язкову фіксацію результатів оцінювання учнівства за групами результатів у класних журналах біля кожної оцінки позначати більше не потрібно, а за семестр можна виставляти одну оцінку з предмета. Державний стандарт, компетентнісний підхід і очікувані результати навчання залишаються основою оцінювання.

УСНО ВЗАЄМОДІЄ

Оцінюється здатність сприймати й розуміти усну інформацію, брати участь у діалозі та полілозі, висловлювати думки, ставлення, аргументи, реагувати на висловлення інших, дотримуватися норм усної комунікації.

Рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
1–3	Розпізнає окрему інформацію, відтворює окремі слова, фрази, факти; розуміння змісту неповне	Виконує прості завдання за зразком або за безпосередньої допомоги	Потребує постійної допомоги, не визначає спосіб виконання	Відповідає переважно після спонукання; не підтримує діалог або реагує окремими репліками	Уміння виявляються епізодично
4–6	Розуміє основний зміст; визначає явну інформацію; формулює прості висновки	Виконує типові комунікативні завдання за алгоритмом	Працює за запропонованим алгоритмом, потребує ситуативної допомоги	Висловлюється зрозуміло в знайомій ситуації; відповідає на запитання; підтримує запропонований діалог	Уміння виявляються періодично в типових ситуаціях
7–9	Аналізує почуте, визначає головне й другорядне, встановлює зв'язки, формулює й обґрунтовує власну думку	Досягає мети комунікативного завдання, добирає доречні способи висловлення	Переважно самостійно планує та здійснює висловлення	Ініціює й підтримує взаємодію, ставить запитання, аргументує, реагує на позицію співрозмовника	Уміння стабільно виявляються в типових ситуаціях
10–12	Інтерпретує, оцінює почуте, зіставляє позиції, робить обґрунтовані висновки, створює власні аргументовані судження	Самостійно визначає комунікативну мету й обирає ефективну стратегію її досягнення	Самостійно планує, коригує й оцінює власну комунікативну діяльність	Організовує взаємодію, переконливо аргументує, враховує позиції інших, конструктивно розвиває комунікацію	Системно переносить уміння в нові й нестандартні ситуації

ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Оцінюється здатність сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати художні, навчальні, інформаційні, медійні та інші тексти; знаходити, добирати, зіставляти й використовувати інформацію.

Рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
1–3	Розпізнає окремі факти, події, персонажів, слова або фрагменти інформації	Виконує прості завдання на знаходження явно поданої інформації за зразком	Потребує постійної допомоги під час роботи з текстом	Відповідає на окремі запитання за текстом	Уміння виявляються епізодично
4–6	Визначає тему, основну думку, послідовність подій, явну інформацію; встановлює прості зв'язки	Виконує типові завдання на розуміння та опрацювання тексту за алгоритмом	Працює за запропонованим алгоритмом; потребує ситуативної підтримки	Може пояснити зміст тексту, відповісти на запитання, обґрунтувати окремі висновки	Уміння періодично застосовуються в типових ситуаціях

7–9	Аналізує зміст, структуру й форму тексту; встановлює причинно-наслідкові та смислові зв'язки; інтерпретує інформацію	Добирає потрібну інформацію, зіставляє тексти, формулює висновки, використовує інформацію відповідно до мети	Самостійно обирає спосіб роботи з текстом із відомих способів	Аргументує інтерпретацію, бере участь в обговоренні тексту, зіставляє власну позицію з іншими	Стабільно застосовує в типових ситуаціях
10–12	Критично оцінює інформацію, авторські позиції, аргументи й засоби впливу; інтерпретує текст на різних рівнях; встановлює зв'язки між текстами	Самостійно визначає стратегію роботи з різними текстами та джерелами; використовує інформацію для розв'язання проблем	Планує, коригує й оцінює власну роботу з текстом	Обґрунтовує власну інтерпретацію, конструктивно обговорює різні позиції, використовує текст як аргумент	Системно застосовує уміння в типових, змінених і нестандартних ситуаціях

ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Оцінюється здатність створювати письмові висловлення відповідно до мети, адресата й ситуації спілкування; структурувати текст, аргументувати, добирати мовні засоби, редагувати власне висловлення та взаємодіяти письмово.

Рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
1–3	Відтворює окремі відомості; формулює окремі речення або фрагменти висловлення	Виконує прості письмові завдання за зразком	Потребує значної допомоги у визначенні змісту й побудові тексту	Передає окрему думку, але не забезпечує повноцінної письмової взаємодії	Уміння виявляються епізодично
4–6	Передає основний зміст, формулює прості судження, добирає інформацію відповідно до завдання	Створює нескладне зв'язне висловлення за алгоритмом; дотримується основних вимог до побудови тексту	Працює за зразком або алгоритмом; потребує ситуативної допомоги	Письмово висловлює думку, реагує на поставлене запитання, передає інформацію адресатові	Уміння періодично виявляються у типових ситуаціях
7–9	Розгортає й аргументує думку, встановлює зв'язки, добирає релевантну інформацію, робить висновки	Створює цілісний текст відповідно до мети, адресата й жанрових особливостей; редагує написане	Самостійно планує зміст і структуру, обирає мовні засоби	Ефективно передає думки, аргументує, враховує адресата й ситуацію спілкування	Уміння стабільно демонструються

10–12	Створює самостійні аргументовані тексти, узагальнює, оцінює, переосмислює інформацію; використовує її для формування власної позиції	Самостійно визначає стратегію створення й удосконалення тексту; творчо розв'язує комунікативні завдання	Самостійно планує, контролює, редагує та оцінює власний текст	Ураховує складну комунікативну ситуацію, переконливо аргументує, організовує письмову взаємодію	Системно застосовує уміння в різних і нестандартних ситуаціях
--------------	--	---	---	---	---

ДОСЛІДЖУЄ МОВЛЕННЯ

Оцінюється здатність досліджувати мовні та мовленнєві явища, спостерігати за функціонуванням мовних одиниць у тексті, аналізувати, порівнювати, класифікувати, пояснювати, робити висновки та застосовувати результати дослідження.

Рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
1–3	Розпізнає окремі мовні явища за зразком; відтворює окремі правила й поняття	Виконує прості завдання на визначення або відтворення	Потребує постійної допомоги	Може назвати або показати мовне явище, але не пояснює його функцію	Уміння виявляються епізодично
4–6	Визначає, класифікує, порівнює прості мовні явища; пояснює окремі закономірності	Виконує типові мовознавчі завдання за алгоритмом; застосовує знання у знайомих ситуаціях	Працює за запропонованим способом; потребує ситуативної підтримки	Пояснює результати спостереження, відповідає на запитання	Уміння періодично виявляються
7–9	Аналізує мовні явища в контексті, встановлює закономірності, формулює висновки, пояснює функціонування мовних засобів	Виконує пошукові й дослідницькі завдання, добирає матеріал, застосовує результати дослідження	Самостійно обирає спосіб дослідження з відомих, планує окремі етапи	Обґрунтовує результати, презентує висновки, враховує аргументи інших	Стабільно застосовує вміння в типових ситуаціях
10–12	Виявляє закономірності, висуває припущення, перевіряє їх, оцінює результати, формулює обґрунтовані висновки; застосовує результати в нових ситуаціях	Самостійно планує й проводить дослідження, добирає методи, аналізує результати та формулює висновки	Повністю самостійно планує, коригує та оцінює дослідницьку діяльність	Переконливо представляє результати, аргументує висновки, відповідає на запитання, бере участь у науковій/навчальній взаємодії	Системно переносить уміння на нові та нестандартні об'єкти й ситуації

2.2. Мовно-літературна освітня галузь (іноземна мова, англійська)

Оцінювання результатів навчання з мовно-літературної освітньої галузі (іноземні мови) базується на компетентнісному підході та здійснюється за чотирма видами мовленнєвої діяльності:

- **Сприймання на слух (аудіювання)** — сприймання усної та аудіовізуальної інформації в умовах безпосереднього та опосередкованого спілкування.
- **Усна взаємодія та продукування (говоріння)** — висловлення власних думок, почуттів, ставлення та ведення діалогу в режимі реального часу.
- **Сприймання письмового тексту (читання)** — розуміння та інтерпретація інформації, поданої в друкованих або цифрових текстах.
- **Письмова взаємодія та продукування (письмо)** — створення зв'язних письмових висловлювань і взаємодія за допомогою письмових засобів.

Критерії оцінювання результатів навчання учнів

Рівень	Бали	1. Когнітивні процеси	2. Навчальна діяльність	3. Рівень самостійності	4. Рівень комунікації та взаємодії	5. Частота вияву умінь
Сприймання усної інформації						
Початковий	1–3 бали	Розпізнавання окремих знайомих слів, простих звукових форм у повільному мовленні.	Виконання елементарних дій за прямою вказівкою вчителя (вказати на предмет).	Потребує багаторазового повтору (3+ рази), уповільненого темпу та підказок рідною мовою.	Мінімальне реагування на базові класні команди та інструкції.	Виявляє вміння в окремих випадках. Розуміння слів є фрагментарним, залежить від збігу обставин чи прямої вказівки вчителя; загальний зміст не сприймається
Середній	4–6 балів	Розуміння загальної теми та окремих фактичних деталей у знайомому контексті.	Вибір варіанта з переліку: True/False, простий тест (Multiple Choice).	Потребує повторного прослуховування та наявності візуальних опор.	Адекватна реакція на прямі усні запитання у знайомій ситуації.	Виявляє вміння епізодично. Упевнено розуміє лише вивчені типові шаблони; за найменшого ускладнення темпу або

						лексики втрачає нитку повідомлення
Достатній	7–9 балів	Розуміння основного змісту, хронології, ключових фактів повідомлення normal-темпу.	Заповнення таблиць/схем, заповнення пропусків (gap-filling), слідування маршруту.	Сприймає інформацію за стандартних умов (1–2 прослуховування) з незначною підтримкою.	Упевнене розуміння співрозмовника під час бесіди, парної чи групової роботи.	Виявляє вміння в типових ситуаціях. Демонструє впевнене розуміння більшості деталей у стандартних навчальних та повсякденних комунікативних ситуаціях.
Високий	10–12 балів	Детальний аналіз, виявлення підтексту, позиції, намірів і ставлення мовця, критична оцінка.	Відповіді на розгорнуті відкриті запитання, конспектування тез, порівняння думок.	Повністю автономне розуміння автентичного мовлення нормального темпу.	Миттєве сприйняття реплік у спонтанній дискусії, дебатах або швидкому полілозі.	Виявляє вміння в типових і нетипових ситуаціях. Без зусиль утримує в пам'яті й точно обробляє великий обсяг усної інформації незалежно від акценту чи фонового шуму.
Усна взаємодія та продукування						
Початковий	1–3 бали	Відтворення ізольованих слів, елементарних кліше та заучених сталих виразів.	Повторення фраз за зразком, називання зображених об'єктів.	Потребує постійної допомоги, навідних запитань і стимулювання мовлення.	Реагує лише на прямі запитання; самостійно не ініціює контакт.	Виявляє вміння в окремих випадках. Численні грубі помилки в граматиці та лексиці повністю утруднюють розуміння; вимова неправильна, потребує частих повторів і уточнень.

Середній	4–6 балів	Складання простих фраз, опис знайомих об'єктів із тривалими паузами.	Розігрування базових діалогів за шаблоном, відповіді на запитання анкети/інтерв'ю.	Спирається на детальні мовні підказки, картки-опори або зразок учителя.	Підтримує елементарний діалог за знайомою темою з помітними паузами.	Виявляє вміння епізодично. Граматичні структури містять відчутні помилки; словниковий запас обмежений; вимова зрозуміла лише частково, помітні паузи, труднощі з інтонацією.
Достатній	7–9 балів	Логічне структурування повідомлення, виклад фактів, обґрунтування базових думок.	Участь у діалогах-розпитуваннях, короткі презентації, структурований опис фото.	Висловлюється самостійно з опорою на тези, план або наочність.	Активно бере участь у розмові: ставить запитання, реагує на репліки партнерів.	Виявляє вміння в типових ситуаціях. Вимова чітка й зрозуміла, інтонація переважно правильна; прості структури вживає впевнено, помилки поодинокі й не заважають комунікації.
Високий	10–12 балів	Аргументація власної позиції, формулювання гіпотез, критичне коментування, синтез.	Спонтанне інтерв'ю, дебати, проведення презентацій та проектних виступів.	Повна мовленнєва автономія, вільне перефразування та гнучкість у висловлюванні.	Спрямовує бесіду, узгоджує спільні рішення, ефективно фасилітує діалог.	Виявляє вміння в типових і нетипових ситуаціях. Багатий словниковий запас, складні граматичні конструкції; природна швидкість і плавність мовлення, чітка артикуляція та правильні інтонаційні акценти.
Сприймання письмового тексту						
Початковий	1–3 бали	Розпізнавання знайомих буквосполучень,	Співвіднесення окремих слів із малюнками, виділення знайомих термінів.	Потребує супроводу вчителя, перекладу та постійного	Читання окремих фраз уголос на вимогу вчителя.	Виявляє вміння в окремих випадках. Розуміння слів має фрагментарний характер; загальна тема

		окремих слів і простих підписів.		використання словника.		тексту залишається незрозумілою
Середній	4–6 балів	Виокремлення конкретної фактичної інформації (імена, дати, числа), загальної теми.	Виконання тестів на вибір відповіді, True/False, заповнення пропусків зі списку слів.	Потребує адаптованого тексту, словникових виносок або пояснення опорних слів.	Відповіді на письмові запитання до тексту під час роботи в парі.	Виявляє вміння епізодично. Упевнено орієнтується лише в простих шаблонах; за наявності незнайомих граматичних конструкцій втрачає загальний контекст
Достатній	7–9 балів	Розуміння головної думки, логіки та смислової структури тексту, деталей.	Встановлення послідовності абзаців, добір заголовків, cloze-тести на контекст.	Самостійне опрацювання адаптованих текстів із застосуванням мовної здогадки.	Пошук та обмін інформацією з тексту з іншими учнями в команді.	Виявляє вміння в типових ситуаціях. Упевнено й правильно виконує більшість завдань на розуміння структури й змісту типових текстів.
Високий	10–12 балів	Аналіз підтексту, ідеї автора, критичний розбір структури та стилю тексту.	Складання плану прочитаного, анотування, формулювання критичного відгуку.	Автономна робота з автентичними та адаптованими текстами різного характеру.	Спільна аналітична робота над текстами в проєктах та онлайн-дослідженнях.	Виявляє вміння в типових і нетипових ситуаціях. Точно і безпомилково сприймає зміст складних текстів незалежно від наявності незнайомої лексики чи нестандартної структури.
Письмова взаємодія та продукування						
Початковий	1–3 бали	Механічне відтворення букв/слів, списування базових зразків.	Заповнення простіших анкет (ім'я, вік), списування речень із підручника/дошки.	Пише виключно за зразком або під безпосередню диктовку.	Відсутність адресної взаємодії (фіксація навчальних елементів).	Виявляє вміння в окремих випадках. Текст подано як набір непов'язаних речень або слів Масові грубі

						граматичні та орфографічні помилки, вкрай бідний словниковий запас.
Середній	4–6 балів	Складання елементарних речень за схемою, передача базових фактів про себе.	Написання короткої листівки, підпис світлини за навідними запитаннями.	Спирається на шаблони, мовні конструктори, таблиці-опори.	Письмові відповіді на прямі запитання в короткому листуванні.	Виявляє вміння епізодично. Численні помилки в базовій граматиці, порядку слів та правописі, які подекуди заважають розумінню.
Достатній	7–9 балів	Побудова логічного тексту з використанням базових слів-зв'язок (connectors).	Написання особистого листа, структурованого опису події чи відгуку.	Самостійне продукування тексту за планом із базовою самоперевіркою.	Повноцінна писемна взаємодія (e-mail, чат, реакція на коментарі).	Виявляє вміння в типових ситуаціях. Вжито базові конектори/зв'язки. Лексика й граматика переважно правильні; помилки поодинокі й не заважають розумінню тексту
Високий	10–12 балів	Аргументований виклад позицій, жанрово-стилістична диференціація мовлення.	Написання есе, офіційних/неофіційних листів, звітів, детальних оглядів.	Автономне структурування тексту, саморедагування та лексична різноманітність.	Ефективна письмова співпраця: форуми, спільні онлайн-документи, проєкти.	Виявляє вміння в типових і нетипових ситуаціях. Чітка логічна структура, вдалий поділ на абзаци, різноманітні слова-зв'язки. • Багатий словниковий запас, складні граматичні конструкції. Текст оформлено відповідно до жанру, помилки мінімальні

2.3. Громадянська та історична освітня галузь (історія України, всесвітня історія, ІК Історії)

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі історичні об'єкти, події, постаті, терміни за допомогою вчителя. Має фрагментарні уявлення про минуле. Не встановлює часових, просторових і причинно-наслідкових зв'язків без допомоги.	Виконує лише окремі найпростіші дії: називає історичні об'єкти, упізнає події на ілюстраціях, знаходить окремі об'єкти на карті за допомогою вчителя.	Потребує постійного керівництва, покрокових інструкцій, повторного пояснення та безпосередньої допомоги.	Відповідає окремими словами або короткими фразами. Відчуває труднощі у формулюванні власної думки та взаємодії з іншими.	Уміння виявляються епізодично, лише в окремих найпростіших ситуаціях і переважно за допомогою вчителя.
2 / початковий	Відтворює окремі історичні факти, імена, назви подій, пам'яток, терміни. Розрізняє окремі події, але не пояснює їхнього значення та взаємозв'язків.	Виконує прості завдання на розпізнавання та відтворення інформації за зразком: знаходить дату, називає подію, упізнає історичну постать.	Працює лише за детальною інструкцією та постійної підтримки педагога.	Може дати коротку відповідь на конкретне запитання. Потребує допомоги для участі в обговоренні.	Уміння виявляються нерегулярно, переважно під час виконання завдань за зразком.
3 / початковий	Відтворює частину навчального матеріалу. Розуміє окремі історичні поняття. За допомогою навідних запитань встановлює найпростіші хронологічні або причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує елементарні завдання з історичною картою, хронологічною таблицею, текстом джерела, ілюстрацією за допомогою вчителя.	Потребує значної допомоги, але може виконати окремі дії після пояснення алгоритму.	Формулює прості висловлювання, відповідає на запитання, може долучитися до роботи в парі з підтримкою.	Уміння виявляються час від часу у знайомих ситуаціях, переважно за підтримки педагога.
4 / середній	Відтворює основні історичні поняття, факти, дати та події. Розпізнає прості історичні закономірності. Розуміє окремі причини та наслідки подій на елементарному рівні.	Виконує завдання за алгоритмом: визначає послідовність подій, знаходить історичні об'єкти на карті, читає прості схеми й таблиці, визначає інформацію в історичному джерелі.	Працює за зразком і чіткою інструкцією. Після нагадування може перевірити правильність окремих результатів.	Відповідає на запитання, бере участь у парній або груповій роботі за визначеною роллю.	Уміння виявляються регулярно у стандартних навчальних ситуаціях, але потребують підтримки.

5 / середній	Розуміє основний зміст навчального матеріалу. Пояснює окремі історичні поняття та факти. Встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки з допомогою запитань.	Виконує типові завдання з історичними картами, текстами джерел, таблицями, схемами; визначає хронологічну послідовність, характеризує подію або постать за планом.	Працює за алгоритмом, допускає окремі помилки, які може виправити після підказки.	Формулює прості аргументи, бере участь в обговоренні, виконує визначену частину спільного завдання.	Уміння виявляються достатньо регулярно під час виконання типових завдань.
6 / середній	Розуміє основні історичні закономірності та взаємозв'язки. Встановлює причини й наслідки подій у стандартних ситуаціях. Застосовує історичні знання для пояснення типових ситуацій.	Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом: аналізує карту та джерела, визначає хронологічні зв'язки, порівнює історичні події, складає нескладні характеристики.	Переважно самостійний у знайомих ситуаціях, але потребує допомоги під час виконання складніших або нових завдань.	Висловлює власну думку з опорою на історичні факти, слухає співрозмовника, виконує свою роль у груповій роботі.	Уміння виявляються систематично у знайомих і стандартних навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Правильно пояснює основні історичні поняття, процеси та закономірності. Аналізує причини, перебіг і наслідки подій. Порівнює історичні явища, події та постаті за визначеними критеріями.	Застосовує знання у стандартних ситуаціях. Аналізує історичні карти, документи, статистичні матеріали, ілюстрації та схеми. Виконує практичні роботи за алгоритмом.	Переважно самостійно планує послідовність дій, контролює результат, за потреби використовує запропоновані джерела інформації.	Аргументовано висловлює думку, ставить запитання, бере активну участь у парній і груповій роботі, наводить історичні факти як докази.	Уміння виявляються регулярно та стабільно в більшості стандартних ситуацій.
8 / достатній	Аналізує, порівнює, класифікує та узагальнює історичну інформацію. Встановлює істотні причинно-наслідкові та хронологічні зв'язки. Розрізняє факти, судження та оцінки. Формулює обґрунтовані висновки.	Застосовує знання в різних стандартних ситуаціях. Самостійно працює з історичними джерелами, картами, таблицями, діаграмами та хронологічними матеріалами; виконує практичні завдання.	Самостійно обирає спосіб виконання завдання з кількох відомих. Виявляє та виправляє більшість власних помилок.	Аргументує позицію історичними фактами й даними джерел, конструктивно взаємодіє з однокласниками, доповнює та уточнює відповіді інших.	Уміння виявляються систематично та в різних стандартних навчальних ситуаціях.

9 / достатній	Систематизує та інтерпретує історичну інформацію. Встановлює причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки. Аналізує взаємодію історичних процесів. Формулює обґрунтовані висновки та оцінні судження на основі доказів.	Самостійно застосовує знання під час аналізу історичних джерел, карт, статистичних даних, схем і таблиць. Розв'язує практичні та частково проблемні завдання, здійснює порівняльний аналіз.	Самостійно визначає послідовність роботи, добирає необхідні джерела інформації, контролює та оцінює результат.	Чітко й логічно висловлюється, обґрунтовує висновки, ефективно співпрацює, може презентувати результати власної або групової роботи.	Уміння виявляються стабільно, систематично та в більшості навчальних і практичних ситуацій.
10 / високий	Володіє системою історичних понять, фактів і закономірностей. Аналізує складні причинно-наслідкові зв'язки, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює історичні процеси та явища. Формулює аргументовані історичні судження.	Упевнено застосовує знання у стандартних і нових ситуаціях. Самостійно працює з різними видами історичних джерел, картографічною, статистичною, текстовою та візуальною інформацією. Розв'язує проблемні завдання.	Самостійно планує, організовує та коригує власну діяльність. Обирає оптимальні способи виконання завдань, оцінює достовірність джерел та отриманих результатів.	Вільно аргументує власну позицію, використовує історичні докази, бере ініціативу в спільній роботі, конструктивно реагує на альтернативні позиції.	Уміння виявляються постійно, у різноманітних стандартних, практичних і нових ситуаціях.
11 / високий	Демонструє гнучке та системне історичне мислення. Інтерпретує інформацію різних джерел, виявляє закономірності, оцінює значення історичних подій і процесів, аналізує різні інтерпретації минулого, прогнозує можливі наслідки на основі історичного досвіду.	Самостійно розв'язує складні практичні та проблемні завдання. Здійснює комплексний аналіз джерел, карт, статистики та візуальних матеріалів. Зіставляє свідчення різних джерел, визначає їхню достовірність та інформаційну цінність.	Повністю організовує власну діяльність: визначає мету, планує роботу, добирає ресурси, здійснює самоконтроль, корекцію та самооцінювання.	Веде конструктивний діалог, переконливо аргументує висновки, порівнює різні історичні позиції та інтерпретації, ефективно координує спільну діяльність.	Уміння виявляються постійно та впевнено, зокрема під час виконання нових і складних завдань.
12 / високий	Має системні, міцні та глибокі історичні знання. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює й узагальнює інформацію. Встановлює складні причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки. Критично	Творчо застосовує історичні знання у стандартних, нестандартних і життєвих ситуаціях. Самостійно проводить навчальні дослідження, формулює	Виявляє повну автономність у навчанні: самостійно визначає проблему, мету, завдання та способи дослідження, добирає й критично	Є активним і відповідальним учасником взаємодії; переконливо презентує результати, аргументовано відстоює позицію,	Уміння виявляються постійно, стійко й комплексно — у різноманітних навчальних,

	оцінює джерела, інтерпретації та історичні судження. Формулює власні аргументовані висновки.	проблемні запитання, добирає та критично аналізує джерела, створює власні історичні реконструкції, схеми, таблиці, презентації, аналітичні матеріали.	оцінює джерела, перевіряє результати, здійснює рефлексію та самооцінювання.	поважає альтернативні думки, ініціює та організовує продуктивну співпрацю.	практичних, дослідницьких, проблемних та життєвих ситуаціях.
--	---	---	---	--	--

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ

1–3 бали — початковий рівень: учень/учениця переважно розпізнає та відтворює окремі історичні факти й поняття, виконує прості дії за допомогою педагога.

4–6 балів — середній рівень: учень/учениця відтворює основний зміст, розуміє базові історичні зв'язки, виконує типові завдання за алгоритмом або з частковою допомогою.

7–9 балів — достатній рівень: учень/учениця застосовує знання, аналізує та систематизує історичну інформацію, працює з джерелами й картами, робить висновки, переважно самостійно виконує практичні та дослідницькі завдання.

10–12 балів — високий рівень: учень/учениця демонструє системне історичне мислення, критично оцінює інформацію та джерела, самостійно досліджує проблеми, аргументує власну позицію, творчо застосовує історичні знання та ефективно взаємодіє з іншими.

2.4. Громадянська та історична освітня галузь (правознавство)

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Сприймає окремі елементарні відомості про державу, право, права та обов'язки людини. Розпізнає окремі правові поняття за зразком. Відповідає на прості запитання лише за значної допомоги вчителя, припускається суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує лише частину простих навчальних дій: відтворює окремі слова, терміни, факти за зразком; знаходить запропоновану інформацію у джерелі права лише з допомогою.	Долучається до роботи переважно після безпосереднього спонукання вчителя. Потребує постійного контролю, пояснення кожного етапу роботи та допомоги під час виконання завдань.	Відповідає переважно після прямого звернення. Важко формулює думку, не бере участі в обговоренні правових ситуацій, потребує постійного стимулювання до взаємодії.	Виявляє предметні вміння епізодично, переважно в окремих знайомих ситуаціях і за допомоги.
2 / початковий	Розпізнає частину основної інформації про правові явища, державу, закон, права людини. Намагається пояснити прості поняття, але припускається змістових і логічних помилок.	Виконує прості завдання за наданим зразком: співвідносить поняття та визначення, знаходить окремі факти в тексті нормативного характеру, визначає очевидні права чи обов'язки.	Працює за чітким алгоритмом і під постійним контролем. Потребує допомоги у виборі способу виконання завдання та перевірки результату.	Дає короткі відповіді, реагує на запитання вчителя. Може долучитися до парної чи групової роботи після додаткового спонукання.	Демонструє окремі вміння лише під час виконання простих, добре знайомих завдань.
3 / початковий	Відтворює окремі факти та прості правознавчі поняття. Розрізняє деякі правові явища, намагається встановлювати прості зв'язки між ними. Потребує допомоги у формулюванні висновків.	Виконує типові завдання за зразком: визначає терміни, встановлює відповідність, знаходить потрібну інформацію в навчальному тексті, визначає окремі елементи правової ситуації.	Виконує роботу за запропонованим алгоритмом, але потребує нагадувань і перевірки. Частково контролює правильність власних дій.	Відповідає на прості запитання, може висловити елементарне ставлення до правової ситуації. За допомоги бере участь у спільному обговоренні.	Уміння виявляються переважно в типових навчальних ситуаціях, але нестабільно.
4 / середній	Розуміє окремі правові поняття та факти, відтворює основний зміст	Виконує типові навчальні завдання за алгоритмом:	Працює за алгоритмом, запропонованим	Відповідає на запитання, бере участь у простому обговоренні, може	Демонструє базові вміння у більшості

	вивченого. Розпізнає правові норми, права й обов'язки у простих ситуаціях.	характеризує поняття, визначає учасників правовідносин, знаходить відповідну норму чи інформацію в запропонованому джерелі.	учителем. Потребує допомоги під час перенесення знань на нову ситуацію та перевірки результатів.	висловити власну позицію за опорними запитаннями.	типових завдань, хоча потребує підтримки.
5 / середній	Пояснює основні правові поняття простими словами, встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки. Розрізняє законні та незаконні дії у типових ситуаціях.	Виконує типові завдання: аналізує нескладні правові ситуації, визначає права та обов'язки учасників, працює з фрагментами нормативно-правових джерел, формулює прості висновки.	Виконує більшу частину роботи за алгоритмом із періодичною допомогою. Може самостійно перевірити окремі результати.	Висловлює думку короткими логічними висловлюваннями, слухає співрозмовника, за підтримки бере участь у парній та груповій роботі.	Уміння виявляються регулярно у типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими під час ускладнення завдань.
6 / середній	Демонструє розуміння основних правознавчих понять, класифікує правові явища за заданими ознаками, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Застосовує знання у знайомих правових ситуаціях.	Самостійно виконує типові завдання: аналізує правову ситуацію, визначає відповідні права, обов'язки та види юридичної відповідальності, використовує інформацію з навчальних джерел.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом. За потреби звертається по уточненню. Може виявити й виправити очевидну помилку.	Аргументує просту позицію, ставить запитання, бере участь у дискусії та спільному аналізі правових ситуацій, дотримується правил взаємодії.	Уміння виявляються достатньо регулярно в типових навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує правову інформацію, порівнює правові явища та поняття, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Застосовує правові знання для пояснення конкретних життєвих ситуацій.	Самостійно аналізує правові ситуації, працює з нормативно-правовими та інформаційними джерелами, визначає права, обов'язки та можливі способи правомірної поведінки.	Самостійно обирає відомий спосіб виконання завдання, планує послідовність дій, здійснює первинну перевірку результату.	Чітко висловлює позицію, наводить прості аргументи, бере участь у дискусії, співпрацює під час розв'язання правових проблем.	Виявляє предметні вміння регулярно й у більшості передбачених навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює, систематизує та узагальнює правову	Застосовує знання для розв'язання практико-	Самостійно планує роботу, добирає	Аргументовано висловлюється,	Уміння виявляються

	інформацію. Аналізує правові ситуації, визначає істотні ознаки, встановлює зв'язки між правами, обов'язками, правовими нормами та відповідальністю.	орієнтованих завдань, аналізує фрагменти законодавства, обґрунтовує правомірність або неправомірність дій, формулює висновки.	потрібну інформацію, контролює проміжні результати, за потреби коригує спосіб виконання.	використовує правову термінологію, враховує думки інших, конструктивно взаємодіє під час дискусії та роботи в групі.	стабільно, у різних типових і частково змінених ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує правову інформацію, визначає істотні ознаки правових явищ, порівнює різні правові позиції, робить обґрунтовані висновки. Уміє переносити знання на нові, але близькі за змістом ситуації.	Комплексно розв'язує правові задачі, добирає нормативне обґрунтування, аналізує різні варіанти правомірної поведінки, оцінює наслідки рішень.	Повністю організовує власну навчальну діяльність у межах поставленого завдання, самостійно визначає необхідні джерела та способи роботи, здійснює самооцінювання.	Переконливо аргументує правову позицію, ставить змістовні запитання, веде конструктивний діалог, коректно реагує на альтернативні погляди.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних ситуаціях.
10 / високий	Глибоко аналізує, синтезує та оцінює правову інформацію. Встановлює складні взаємозв'язки між правовими нормами, суспільними процесами та поведінкою людини. Критично оцінює правові ситуації.	Самостійно розв'язує складні практико-орієнтовані правові завдання, використовує різні джерела інформації, застосовує норми права для обґрунтування рішення, пропонує обґрунтовані способи правомірної поведінки.	Самостійно визначає мету, планує та організовує роботу, добирає оптимальні способи досягнення результату, контролює й коригує власну діяльність.	Вільно й аргументовано комунікує, використовує точну правову термінологію, бере на себе відповідальність за частину спільної роботи, конструктивно веде дискусію.	Уміння виявляються систематично, впевнено та в нових для учня/учениці ситуаціях.
11 / високий	Демонструє розвинене критичне та системне мислення. Інтерпретує правову інформацію, зіставляє різні правові позиції, оцінює аргументи та наслідки правових рішень, формулює самостійні висновки.	Комплексно застосовує знання для дослідження правових проблем, самостійно працює з нормативними та інформаційними джерелами, обґрунтовує правову позицію, пропонує декілька	Високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує діяльність, добирає стратегії, оцінює якість результату та вносить необхідні корективи.	Аргументовано захищає позицію, аналізує аргументи інших, веде конструктивну дискусію, демонструє толерантність до різних поглядів, ефективно співпрацює.	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в широкому спектрі навчальних і практичних ситуацій.

		варіантів розв'язання проблеми.			
12 / високий	Демонструє найвищий рівень критичного, системного й творчого мислення. Самостійно аналізує складні правові проблеми, синтезує інформацію з різних джерел, оцінює правові аргументи та формулює обґрунтовані оригінальні висновки.	Творчо й компетентісно застосовує правові знання у нових ситуаціях. Самостійно досліджує правові проблеми, критично працює з джерелами права, моделює можливі рішення, оцінює їхні правові та суспільні наслідки.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником комунікації, переконливо аргументує правову позицію, ставить проблемні запитання, модерує обговорення, сприяє конструктивній взаємодії та досягненню спільного результату.	Уміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових життєвих ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про державу, право, права та обов'язки людини, відтворює окремі правознавчі терміни й факти за зразком. Розпізнає окремі правові поняття та явища за допомогою вчителя. Виконує найпростіші завдання за наданим алгоритмом, потребує постійної підтримки під час роботи з правовою інформацією та аналізу правових ситуацій.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні правознавчі поняття, терміни, факти та положення, відтворює зміст вивченого матеріалу. Розрізняє права, обов'язки, види правопорушень і юридичної відповідальності у типових ситуаціях. За алгоритмом працює з правовими джерелами, аналізує нескладні правові ситуації, визначає учасників правовідносин. Формулює прості висновки та висловлює власну думку за підтримки вчителя.
7–9 балів — достатній	Учень/учениця демонструє достатній рівень правових знань, пояснює сутність правових понять і явищ, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно аналізує типові правові ситуації, визначає права та обов'язки їх учасників, добирає відповідні норми права, працює з нормативно-правовими та інформаційними джерелами. Аргументує власну правову позицію, бере участь у дискусіях, застосовує знання у змінених і практико-орієнтованих ситуаціях.

10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені правові знання. Самостійно аналізує складні правові ситуації та проблеми, критично оцінює правову інформацію, порівнює різні правові позиції, встановлює взаємозв'язки між правовими нормами та суспільними процесами. Упевнено працює з різними джерелами права, обґрунтовує правову позицію, прогнозує правові наслідки рішень і пропонує способи правомірного розв'язання проблем. Творчо застосовує правові знання у нових життєвих ситуаціях, демонструє високий рівень самостійності, відповідальності, правової культури та комунікативних умінь.
------------------------------	--

2.5. Математична освітня галузь

Бал	Рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Рівень самостійності	Комунікація та взаємодія	Частота вияву умінь
1	Початковий	Сприймає окрему математичну інформацію (числа, символи, найпростіші факти), намагається відповідати на прості запитання, припускається суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує частину найпростіших математичних дій за наданим зразком або за безпосередньою допомогою вчителя.	Працює за безпосередньої участі вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю та допомоги.	Реагує на запитання переважно після спонукання; математичну думку не формулює.	В окремих випадках.
2	Початковий	Розпізнає частину математичної інформації, об'єктів, символів, формул, геометричних фігур; намагається відповідати на прості запитання.	Виконує частину простих математичних дій або завдань за наданим зразком.	Працює переважно за участю вчителя; потребує періодичного контролю та допомоги.	Висловлює математичну думку фрагментарно, після спонукання; у спільній роботі бере участь пасивно.	В окремих випадках.
3	Початковий	Відтворює за зразком частину математичної інформації, відповідає на прості запитання, виконує найпростіші математичні дії за зразком.	Виконує прості математичні дії або завдання за наданим зразком чи безпосередньою допомогою вчителя.	Працює переважно за безпосередньої участі вчителя; потребує зовнішнього контролю.	Реагує на звернення після спонукання; у спільній роботі бере участь пасивно.	В окремих випадках (верхня межа початкового рівня).
4	Середній	Відтворює основну математичну інформацію, знаходить у ній відповіді на прості запитання.	Виконує типові репродуктивні завдання за безпосереднім покроковим зразком або	Працює з допомогою вчителя; окремі прості дії	Відповідає на математичні запитання, підтримує діалог фрагментарно.	Епізодично.

			готовим алгоритмом виконання, наданим перед очима.	починає виконувати самостійно.		
5	Середній	Застосовує відому математичну інформацію відповідно до змісту завдання, формулює прості запитання.	Відтворює відомий алгоритм у знайомій стандартній ситуації без обов'язкової наявності текстового зразка поруч.	Поступово переходить до самостійного виконання окремих частин завдання; за потреби звертається по допомогу.	Підтримує діалог, може пояснити окремі етапи розв'язання.	Епізодично.
6	Середній	Застосовує математичні поняття, правила, формули та способи дій у знайомих ситуаціях, формулює уточнювальні запитання.	Виконує комбіновані завдання із застосуванням кількох відомих алгоритмів під керівництвом учителя.	Самостійно виконує окрему частину завдання; звертається по допомогу за потреби.	Пояснює окремі етапи розв'язання; у груповій роботі виконує визначену частину спільного завдання.	Епізодично (верхня межа середнього рівня).
7	Достатній	Знаходить потрібну математичну інформацію, перетворює її з одного виду в інший за зразком, розв'язує стандартні математичні задачі відомим способом.	Виконує практично-орієнтовані завдання; розв'язує стандартні проблемні ситуації з чітко визначеним алгоритмом.	Працює переважно самостійно за опосередкованої підтримки вчителя: консультується за потреби, але без прямого супроводу виконання.	Пояснює хід математичного міркування.	Постійно в типових ситуаціях.
8	Достатній	Зіставляє та порівнює математичну інформацію, використовує різні способи її подання, розпізнає проблемну ситуацію та розв'язує типові задачі відомим способом.	Виконує завдання, що вимагають зіставлення даних та вибору способу розв'язання; розв'язує стандартні математичні проблемні ситуації.	Працює самостійно; опосередкований супровід учителя зберігається лише на етапі перевірки результату. Визначає послідовність власних дій в індивідуальній або груповій роботі.	Порівнює власний спосіб розв'язання зі способами інших, наводить аргументи.	Постійно в типових ситуаціях.
9	Достатній	Аналізує математичну інформацію, вибирає з-поміж запропонованих	Виконує окремі частково-пошукові	Працює повністю самостійно, без супроводу вчителя;	Може ініціювати обговорення, аргументовано пояснює	Постійно в типових ситуаціях

		можливі способи розв'язання проблемної ситуації, може обґрунтувати вибір способу та перевірити результат.	завдання без прямого супроводу вчителя.	самостійно визначає послідовність власних дій.	обраний спосіб і перевіряє результат.	(верхня межа достатнього рівня).
10	Високий	Узагальнює математичну інформацію, встановлює зв'язки між математичними об'єктами, способами та результатами; обирає доцільний із відомих способів розв'язання.	Виконує навчально-дослідницькі та окремі творчі математичні завдання.*	Працює в умовах повної автономії (без супроводу вчителя); самостійно аналізує власні навчальні дії.	Аргументовано пояснює математичні міркування, конструктивно реагує на інші способи розв'язання.	Системно в типових ситуаціях.
11	Високий	Оцінює математичну інформацію за визначеними критеріями, порівнює різні способи розв'язання, обґрунтовує вибір.	Виконує дослідницькі й творчі завдання, розв'язує проблемні ситуації різними способами.	Повна автономія: самостійно планує діяльність, обґрунтовує власні дії та оцінює їх результативність.	За потреби ініціює обговорення, формулює власну позицію, надає конструктивний зворотний зв'язок.	Системно в типових і нетипових ситуаціях.
12	Високий	Самостійно оцінює математичну інформацію, пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій, обирає доцільний спосіб та аргументує свій вибір.	Розв'язує нестандартні проблемні математичні ситуації доцільними способами, аргументує та оцінює отриманий результат.	Повна автономія в нестандартних ситуаціях: усвідомлено діє, оцінює можливі наслідки, аналізує власні дії та планує подальший навчальний поступ.	Аргументовано пояснює математичні міркування, конструктивно реагує на інші способи розв'язання, порівнює та оцінює їх; за потреби ініціює обговорення. Лідерство не є обов'язковою умовою високого бала.	Системно в типових і нетипових ситуаціях.

Примітки

** До 10 бала (навчальна діяльність): навчально-дослідницька діяльність тут — перехідна ланка від частково-пошукової діяльності 9 бала до власне дослідницької та творчої діяльності 11–12 балів.*

Предметна операціоналізація математичної діяльності за розділами (Додаток)

Таблиця відповідає п'яти інтегрованим показникам наказу № 722. Ця таблиця (додаток) конкретизує їх для чотирьох ключових змістових ліній шкільної математики — щоб вчитель мав предметно-орієнтовані орієнтири на кожному рівні.

Рівень	Числові вирази та перетворення	Геометричні побудови та аналіз фігур	Текстові задачі (моделювання)	Функції та графіки
Початковий (1–3)	Виконує найпростіші обчислення за зразком (у межах вивченого), з частими помилками; потребує допомоги вчителя.	Розпізнає найпростіші геометричні фігури за зразком; не завжди правильно називає їх елементи.	Розпізнає умову задачі, за допомогою вчителя намагається виділити дані.	Розпізнає окремі елементи графіка або таблиці за зразком.
Середній (4–6)	Виконує обчислення та найпростіші тотожні перетворення за відомим алгоритмом; можливі обчислювальні помилки.	Будує найпростіші фігури за інструкцією або зразком, визначає їх основні елементи.	Складає короткий запис умови, розв'язує задачу за відомим алгоритмом чи зразком.	Будує графік за таблицею значень або аналізує його елементи за відомим алгоритмом.
Достатній (7–9)	Виконує тотожні перетворення виразів, розв'язує рівняння й нерівності стандартного типу відомим способом.	Виконує побудови за умовою задачі, обґрунтовує властивості фігур відомими теоремами й ознаками.	Самостійно складає математичну модель (рівняння, систему) за умовою задачі та розв'язує її.	Досліджує функцію за відомим алгоритмом (область визначення, монотонність тощо), будує й аналізує графік.
Високий (10–12)	Виконує нестандартні тотожні перетворення, обирає раціональний спосіб обчислень або розв'язання рівнянь.	Самостійно обирає спосіб побудови й доведення, розв'язує нестандартні геометричні задачі кількома способами.	Моделює нестандартну ситуацію математичною мовою, оцінює адекватність та межі застосовності моделі.	Аналізує й порівнює графіки функцій, розв'язує нестандартні задачі із застосуванням властивостей функцій.

2.6. Природнича освітня галузь (пізнаємо природу, біологія, хімія, географія)

РІВЕНЬ	БАЛ	ЗА КОГНІТИВНИМИ ПРОЦЕСАМИ	ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	ЗА РІВНЕМ САМОСТІЙНОСТІ	ЗА РІВНЕМ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВЗАЄМОДІЇ	ЗА ЧАСТОТОЮ ВИЯВУ ВМІНЬ
Початковий	1	Сприймає інформацію про об'єкти; відповідає на прості питання за допомогою вчителя, з припущенням суттєвих помилок.	Виконує окремі прості навчальні дії та практичні завдання за зразком.	Працює лише за безпосередньої допомоги вчителя. Потребує постійного зовнішнього контролю	Майже не бере участі в обговоренні, реагує лише після звернення.	Демонструє вміння в окремих випадках.

Середній	2	Розпізнає окремі поняття, процеси та явища, називає їх ознаки, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускається змістових помилок.	Виконує прості завдання за алгоритмом або зразком.	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності. Потребує постійної допомоги та контролю.	Уникає комунікації. Відповідає на прості запитання, взаємодіє лише за спонуканням. Не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших.	Демонструє вміння в окремих випадках.
	3	Відтворює окремі знання про поняття та факти за зразком, допускає змістові та логічні помилки.	Відтворює типові прості практичні дії за зразком з допомогою вчителя.	Працює з постійною підтримкою вчителя.	Уникає комунікації. Долучається до роботи лише після звернення. Не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших.	Демонструє вміння в окремих випадках.
	4	Відтворює основний зміст матеріалу, Знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання.	Виконує типові навчальні та практичні завдання за зразком або алгоритмом.	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності. Працює за допомогою вчителя, виконує окремі етапи самостійно, за допомогою інших учасників групи.	Долучається до обговорення за ініціативою інших. Реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально.	Демонструє вміння епізодично.
	5	Застосовує набуті знання у стандартних ситуаціях, описує об'єкти та процеси. Формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	Виконує практичні вправи та лабораторні роботи за інструкцією або алгоритмом.	Працює індивідуально чи в групі під керівництвом вчителя. Виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи.	Підтримує діалог, але взаємодіє пасивно.	Демонструє вміння епізодично.
	6	Аналізує прості ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить прості висновки.	Виконує частково-пошукові завдання за зразком, застосовує знання за алгоритмом.	Долучається до навчальної діяльності під керівництвом	Підтримує діалог, ініційований іншими;	Демонструє вміння епізодично.

				вчителя, працюючи у групі звертається по допомогу до інших учасників групи.	виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно. Виконує визначену роль у парі або групі.	
Достатній	7	Знаходить та аналізує інформацію в джерелах; перетворює текст у схему чи таблицю за зразком, встановлює взаємозв'язки.	Виконує практичні та дослідницькі завдання за алгоритмом, за потреби уточнює умови.	Працює з опосередкованою допомогою вчителя; співпрацює під час роботи в групі.	Ефективно співпрацює з однокласниками, бере участь у спільних завданнях.	Демонструє вміння постійно у типових ситуаціях.
	8	Зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	Виконує типові дослідницькі завдання; самостійно розв'язує відомі задачі.	Працює з опосередкованою допомогою; визначає свої завдання в груповій роботі.	Долучається до комунікації; порівнює позиції учасників; шукає рішення.	Демонструє вміння постійно у типових ситуаціях.
	9	Аналізує інформацію, отриману з різних джерел, розв'язує задачі, аргументує вибір рішень.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	Самостійно виконує завдання, здійснює самоконтроль.	Ініціює взаємодію, аргументує свою позицію, поважає думку інших.	Демонструє вміння постійно у типових ситуаціях.
Високий	10	Узагальнює інформацію, систематизує знання, пропонує способи розв'язання проблемних задач.	Виконує дослідницькі, творчі та практичні завдання, знаходить раціональні рішення.	Самостійно організовує власну діяльність і оцінює її результати.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, аргументує.	Демонструє вміння системно у типових і нетипових ситуаціях.
	11	Критично оцінює інформацію з різних джерел, аргументовано обґрунтовує власні висновки.	Самостійно виконує творчі та проєктні завдання, пропонує кілька способів розв'язання проблем.	Планує та організовує співпрацю; аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії.	Організовує співпрацю, підтримує конструктивний діалог.	Демонструє вміння системно у типових і нетипових ситуаціях.
	12	Комплексно аналізує явища та процеси, розв'язує нестандартні задачі, прогнозує наслідки рішень.	Самостійно застосовує знання та навички для розв'язання реальних хімічних проблем.	Повністю самостійно планує, виконує, оцінює та вдосконалює власну діяльність.	Організовує ефективну взаємодію, виступає лідером, має широкий кругозір.	Демонструє вміння системно у типових і нетипових життєвих ситуаціях.

2.7. Природнича освітня галузь (фізика)

Критерій	1–3 бали	4–6 балів	7–9 балів	10–12 балів
1. Когнітивні процеси	Розпізнає окремі фізичні величини, прилади, явища за допомогою вчителя. Допускає суттєві помилки.	Розпізнає та пояснює основні поняття, величини, явища, закони. Допускає окремі помилки.	Пояснює фізичні поняття, явища, закони. Установлює причинно-наслідкові зв'язки. Допускає незначні помилки.	Глибоко розуміє поняття, закони та явища. Уміє аналізувати, робити висновки, пояснювати складні ситуації.
2. Навчальна діяльність	Виконує лише прості завдання за зразком з допомогою вчителя.	Виконує типові завдання за зразком або алгоритмом. Потребує підказок.	Виконує завдання за алгоритмом, застосовує знання в знайомих ситуаціях. Допускає незначні помилки.	Самостійно виконує завдання різного рівня складності, обирає оптимальний спосіб розв'язання.
3. Самостійність	Працює лише за постійної допомоги вчителя.	Працює за допомогою вчителя, потребує часткового контролю.	Працює самостійно, але іноді потребує консультації.	Повністю самостійно планує, виконує і перевіряє свою роботу.
4. Комунікація та взаємодія	Рідко висловлює свою думку, не бере участі в обговоренні.	Висловлює думку з допомогою вчителя або за зразком.	Бере участь в обговоренні, пояснює власну позицію. Слухає інших.	Активно бере участь в обговоренні, аргументує свою думку, поважає інших.
5. Частота виявлення умінь	Уміння виявляються лише у поодиноких випадках.	Уміння виявляються непостійно.	Уміння виявляються достатньо часто у знайомих ситуаціях.	Уміння виявляються стабільно в різних ситуаціях.

Що оцінюється на уроках фізики

Напрямок	Що оцінюємо
Фізичні знання	Розуміння основних понять, величин, одиниць вимірювання, законів, теорій, фізичних явищ і процесів.
Експериментальні вміння	Планування та виконання дослідів, спостережень, вимірювань, опрацювання результатів.
Розв'язування задач	Застосування формул, законів і моделей для розв'язання задач різного рівня складності.
Аналіз і висновки	Аналіз результатів досліджень, формулювання висновків, пояснення явищ, оцінювання достовірності отриманих даних.
Безпечна поведінка	Дотримання правил безпеки під час виконання дослідів і практичних робіт.

2.8 Соціальна і здоров'язберігаюча освітня галузь (етика)

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
Початковий	1	Сприймає окремі морально-етичні поняття; відповідає на прості запитання, допускаючи суттєві помилки.	Виконує частину простих завдань за зразком: розпізнає добрі/негативні вчинки, називає окремі правила поведінки.	Працює лише за постійної допомоги та контролю вчителя.	Уникає обговорення; відповідає лише після спонукання; не враховує думки інших.	Виявляє вміння лише в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину інформації про моральні норми й цінності; намагається пояснити прості етичні ситуації, допускаючи помилки.	Виконує прості завдання за наданим зразком.	Потребує постійної допомоги та контролю вчителя.	Реагує на звернення лише після спонукання; майже не бере участі в обговоренні.	Виявляє вміння в окремих випадках.

	3	Відтворює за зразком окремі моральні поняття, правила та приклади поведінки; відповідає на прості запитання.	Виконує прості навчальні завдання за зразком.	Працює з допомогою вчителя; потребує періодичного контролю.	За допомогою долучається до обговорення; реагує на думки інших після спонукання.	Виявляє вміння в окремих випадках.
Середній	4	Відтворює основну інформацію про моральні цінності, норми та правила; знаходить відповіді на прості запитання.	Виконує типові репродуктивні завдання за зразком або алгоритмом.	Виконує завдання з допомогою вчителя та інших учасників.	Долучається до комунікації з ініціативи інших; взаємодіє формально.	Виявляє вміння епізодично.
	5	Застосовує знання про моральні норми в типових ситуаціях; формулює прості запитання та пояснення.	Виконує завдання за зразком або алгоритмом; визначає моральну проблему в простій ситуації.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; виконує частину групового завдання.	Підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про цінності й моральні норми; формулює уточнювальні запитання; пояснює власний вибір у простій етичній ситуації.	Виконує частково пошукові завдання за зразком або алгоритмом; визначає можливі способи поведінки.	Працює під керівництвом учителя; виконує свою роль у групі, за потреби звертається по допомогу.	Підтримує діалог; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди активний.	Виявляє вміння епізодично.
Достатній	7	Знаходить потрібну інформацію; пояснює морально-етичні поняття; формулює запитання; розпізнає типові етичні проблеми.	Виконує окремі дослідницькі завдання; застосовує відомі способи розв'язання етичних ситуацій.	Працює з опосередкованою допомогою вчителя; співпрацює під час групової роботи.	Бере участь у комунікації; готовий до взаємодії, хоча не завжди активний.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.

Високий	8	Порівнює моральні позиції та вчинки; зіставляє інформацію з різних джерел; пояснює причини та наслідки поведінки.	Виконує типові дослідницькі завдання; визначає етичну проблему та пропонує відомий спосіб її розв'язання.	Активно співпрацює в групі; визначає власні завдання та виконує їх.	За потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників; бере участь у пошуку спільного рішення.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.
	9	Аналізує інформацію та етичні ситуації; порівнює різні позиції; аргументує власну думку; визначає можливі наслідки вчинків.	Виконує типові дослідницькі та частково пошукові завдання; обирає спосіб розв'язання етичної проблеми.	Самостійно виконує значну частину завдань; активно співпрацює з іншими.	Ініціює комунікацію; аналізує позиції інших; порівнює власні думки з думками інших; наводить аргументи.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.
	10	Узагальнює інформацію; встановлює зв'язки між цінностями, нормами та вчинками; пропонує альтернативні рішення етичних проблем.	Виконує дослідницькі та творчі завдання; обирає доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій.	Бере участь в організації роботи групи; аналізує власні дії та внесок групи.	Ініціює комунікацію; конструктивно реагує на думки інших; пропонує та обстоює власні ідеї.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	11	Оцінює інформацію та моральні позиції за визначеними критеріями; обґрунтовує етичний вибір; аналізує різні підходи до проблеми.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання етичних проблем та обґрунтовує їх.	Планує й організовує співпрацю; оцінює власні навчальні дії та діяльність групи.	Активно ініціює й підтримує діалог; оцінює позиції інших і власну позицію; розвиває ідеї учасників.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

	12	Самостійно оцінює інформацію, моральні дилеми та наслідки рішень; формує й аргументує власну етичну позицію.	Виконує творчі та дослідницькі завдання; пропонує й обґрунтовує різні способи розв'язання нестандартних моральних проблем.	Самостійно діє в нестандартних ситуаціях; прогнозує наслідки, оцінює ризики; планує подальше вдосконалення власних умінь.	Виступає посередником у комунікації; спрямовує взаємодію на спільну мету; надає конструктивний зворотний зв'язок.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
--	-----------	--	--	---	---	--

2.9 Соціальна і здоров'язберігаюча освітня галузь (ІК «Здоров'я, безпека та добробут»)

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
Початковий	1	Розпізнає та відтворює окремі факти, поняття, правила з курсу «Здоров'я, безпека та добробут» за допомогою вчителя. Виконує прості завдання за зразком.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя. Відчуває значні труднощі під час сприймання, розуміння та застосування навчального матеріалу. Потребує пояснення, підказок, зразка виконання.	Виконує навчальні завдання лише за постійної допомоги вчителя; потребує детальних пояснень, підказок і контролю; за зразком виконує окремі дії.	Взаємодіє з іншими лише за допомогою вчителя; не завжди слухає співрозмовників, має труднощі у висловленні власної думки.	Уміння виявляється епізодично, лише в окремих ситуаціях; учень потребує постійної допомоги, підказок і додаткових пояснень учителя.
	2	Відтворює та пояснює основні поняття, правила й факти; розрізняє безпечні та небезпечні ситуації; виконує прості завдання з частковою допомогою вчителя.	Виконує навчальні завдання з допомогою вчителя, розуміє основний зміст навчального матеріалу. Може виконувати прості завдання за зразком, частково застосовувати набуті знання в типових ситуаціях.	Виконує завдання переважно самостійно; використовує запропонований алгоритм або зразок; за потреби звертається по допомогу; може	Бере участь у спільній діяльності, висловлює власну думку, слухає інших, виконує прості правила взаємодії, іноді потребує підтримки.	Уміння виявляється періодично, у знайомих ситуаціях; учень виконує завдання з частковою

Середній	3	Застосовує набуті знання у типових навчальних ситуаціях; установлює прості причинно-наслідкові зв'язки; визначає правильні дії для збереження здоров'я, безпеки та добробуту.	Виконує навчальні завдання самостійно або з незначною допомогою. Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, застосовує знання у простих практичних ситуаціях, дотримується алгоритму виконання завдання.	виправити помилки після підказки. Самостійно визначає послідовність дій, обирає способи виконання завдання; застосовує знання в нових ситуаціях; контролює та оцінює власний результат, за потреби коригує свою діяльність.	Активно та доброзичливо взаємодіє з іншими, аргументовано висловлює думки, уважно слухає, поважає позиції інших, конструктивно співпрацює та допомагає досягати спільного результату.	допомогою або за зразком. Уміння виявляється часто, у більшості навчальних і життєвих ситуацій; учень переважно самостійно застосовує набуті знання та вміння.
	4	Відтворює основні поняття, правила та факти за зразком або за допомогою вчителя; розпізнає та називає окремі об'єкти, явища й ситуації, пов'язані зі здоров'ям, безпекою та добробутом; має труднощі із застосуванням знань у нових ситуаціях.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя. Розуміє основний зміст навчального матеріалу, але потребує підтримки під час виконання практичних і ситуаційних завдань. Допускає помилки, які виправляє після підказки.	Виконує навчальні завдання переважно за зразком або за детальною інструкцією. Потребує постійної допомоги та підказок учителя. Виникають труднощі під час вибору способу дії й застосування знань у новій ситуації.	Вступає у взаємодію за запитаннями та за підтримки вчителя. Висловлює окремі думки, відповідає на прості запитання. Потребує допомоги під час роботи в парі чи групі.	Уміння виявляються епізодично, переважно за допомогою вчителя. Учень/учениця виконує окремі дії за зразком, потребує нагадувань і додаткових пояснень.
	5	Розуміє та пояснює основний зміст навчального матеріалу; встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки; за алгоритмом застосовує знання для розв'язання типових навчальних і життєвих	Виконує типові навчальні та практичні завдання, частково застосовує набуті знання у знайомих життєвих ситуаціях. Може працювати за алгоритмом, інструкцією чи зразком. Допускає окремі неточності, які здатний	Виконує завдання за інструкцією, частково самостійно. Потребує періодичних підказок учителя. Може виконати знайомі завдання,	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності. Висловлює власну думку, може пояснити її простими словами. Дотримується правил взаємодії, слухає співрозмовників,	Уміння виявляються періодично, у знайомих ситуаціях. Виконує завдання з частковою допомогою,

Достатній		ситуацій; розрізняє безпечні та небезпечні дії.	виправити за допомогою вчителя.	але під час виникнення труднощів звертається по допомогу.	виконує доручену частину спільної роботи.	іноді потребує підказок та корекції.
	6	Застосовує знання у типових життєвих ситуаціях; порівнює, класифікує та аналізує інформацію; визначає причини й можливі наслідки певних дій; обґрунтовує вибір безпечної поведінки; робить нескладні висновки щодо збереження здоров'я, безпеки та добробуту.	Правильно виконує більшість навчальних і практичних завдань, застосовує знання у типових життєвих ситуаціях. Дотримується запропонованого алгоритму, пояснює свої дії, робить прості висновки. Потребує незначної допомоги під час виконання складніших завдань.	Виконує більшість типових завдань самостійно, правильно використовує запропонований алгоритм. За потреби звертається по допомогу, може виправляти окремі помилки після підказки.	Активно взаємодіє з однокласниками та вчителем. Аргументовано висловлює власну думку, ставить запитання, слухає й ураховує думки інших. Співпрацює під час парної та групової роботи, бере відповідальність за виконання спільного завдання.	Уміння виявляються досить часто, у більшості знайомих навчальних і життєвих ситуацій. Здебільшого правильно застосовує набуті вміння, допускає окремі неточності.
	7	Застосовує набуті знання у типових життєвих ситуаціях; визначає причини та наслідки подій і явищ, пов'язаних зі здоров'ям, безпекою та добробутом; порівнює інформацію, робить нескладні висновки. Потребує незначної допомоги під час виконання складніших завдань.	Здійснює навчальну діяльність на достатньому рівні: розуміє основний зміст навчального матеріалу, виконує типові навчальні завдання, застосовує знання у знайомих ситуаціях. Під час практичних робіт може потребувати незначної допомоги вчителя. Дотримується правил безпечної поведінки, виконує завдання відповідно до інструкції.	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але іноді потребує незначної допомоги, уточнення або підказки вчителя. Застосовує набуті знання в типових життєвих ситуаціях.	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності; висловлює власну думку, аргументує її простими прикладами; дотримується правил взаємоповаги та співпраці; за потреби користується допомогою вчителя.	Уміння виявляє досить часто, переважно у знайомих навчальних і життєвих ситуаціях. Іноді потребує нагадування або незначної допомоги вчителя.
	8	Самостійно аналізує інформацію, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, визначає ризики та можливі наслідки власних дій; обґрунтовує	Активно та результативно здійснює навчальну діяльність: правильно виконує більшість навчальних і практичних завдань, застосовує набуті знання та вміння в типових і	Виконує завдання самостійно, правильно обирає спосіб дій, уміє застосовувати знання та вміння в	Активно взаємодіє з однокласниками, уміє слухати співрозмовника та враховувати його думку; конструктивно	Уміння виявляє часто й систематично у різних навчальних та життєвих

		вибір безпечної та здоров'язберезувальної поведінки; оцінює достовірність і практичну цінність інформації.	частково змінених ситуаціях. Уміє аналізувати інформацію, робити висновки, пояснювати власні рішення. Працює достатньо самостійно, дотримується правил безпеки та відповідально ставиться до виконання завдань.	типових і дещо змінених ситуаціях. Потребує допомоги лише в окремих складних випадках.	висловлює власну позицію; бере участь у розв'язанні спільних завдань, дотримується правил безпечної та доброзичливої комунікації.	ситуаціях. Здебільшого діє самостійно, може застосовувати набуті знання на практиці.
	9	Самостійно та обґрунтовано оцінює життєві ситуації, ризики й можливі наслідки рішень; використовує знання для розв'язання проблемних і практичних завдань; аргументує власну позицію; пропонує доцільні способи дій щодо збереження здоров'я, безпеки та добробуту; робить логічні висновки та може переносити набуті знання в нові ситуації.	Результативно й усвідомлено здійснює навчальну діяльність: самостійно застосовує знання, уміння та навички для розв'язання навчальних і практичних ситуацій. Уміє аналізувати проблеми, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовувати рішення та робити аргументовані висновки. Виявляє ініціативність, відповідальність, організованість, творчо підходить до виконання завдань і дотримується безпечної поведінки.	Виконує навчальні та практичні завдання самостійно й упевнено, планує послідовність власних дій, застосовує знання в нових ситуаціях, здатний оцінювати результат і за потреби коригувати власні дії.	Самостійно й відповідально комунікує, аргументовано висловлює та відстоює власну позицію; поважає різні погляди; ефективно співпрацює в парі та групі, конструктивно розв'язує суперечливі ситуації; сприяє позитивній взаємодії та підтримує інших учасників спільної діяльності.	Уміння виявляє постійно та впевнено, переносить їх у нові й нестандартні ситуації. Самостійно обирає доцільний спосіб дій, оцінює результат і може пояснити свій вибір.
Високий	10	Аналізує, порівнює, класифікує та встановлює причинно-наслідкові зв'язки між явищами, ситуаціями та чинниками, що впливають на здоров'я, безпеку й добробут. Застосовує знання у типових і змінених ситуаціях.	Систематично й результативно виконує навчальні завдання, правильно застосовує набуті знання та вміння в типових і змінених ситуаціях. Уміє аналізувати інформацію, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовувати власні висновки. Якісно виконує практичні, дослідницькі та	Самостійно виконує навчальні завдання, правильно визначає послідовність дій, застосовує набуті знання в типових і змінених ситуаціях; потребує мінімальної допомоги лише у	Вільно й результативно взаємодіє з однокласниками та вчителем, аргументовано висловлює власну думку, уважно слухає інших, бере активну участь у спільній діяльності, конструктивно	Уміння виявляються систематично, майже завжди. Стабільно застосовує набуті знання й уміння у навчальних та життєвих ситуаціях, демонструє їх

			проектні завдання, дотримується правил безпеки.	складних або нових завданнях.	розв'язує суперечливі ситуації.	без додаткових нагадувань.
11	Самостійно аналізує та оцінює інформацію, аргументує висновки, встановлює взаємозв'язки між здоров'ям, безпекою, добробутом і навколишнім середовищем. Уміє переносити знання на нові життєві ситуації та обґрунтовувати вибір безпечної поведінки.	Впевнено й самостійно організовує навчальну діяльність, ефективно застосовує знання для розв'язання навчальних і життєвих ситуацій. Уміє оцінювати ризики, приймати обґрунтовані рішення, аналізувати результати власної діяльності та коригувати її. Активно працює з різними джерелами інформації, якісно виконує практичні, дослідницькі та проєктні роботи.	Повністю самостійно планує та виконує навчальну діяльність, обирає доцільні способи розв'язання завдань, застосовує знання в нових ситуаціях, самостійно знаходить і виправляє помилки.	Впевнено комунікує та співпрацює, чітко висловлює й аргументує власну позицію, враховує думки інших, виявляє ініціативу під час групової роботи, сприяє досягненню спільного результату.	Уміння виявляються постійно та впевнено. Самостійно застосовує їх у різних ситуаціях, переносить набуті способи дій на нові завдання, допускаючи лише поодинокі неточності.	
12	Творчо застосовує, синтезує та оцінює знання, самостійно розв'язує проблемні ситуації, прогнозує можливі наслідки рішень і дій. Формулює обґрунтовані висновки, пропонує оптимальні способи розв'язання проблем, критично оцінює інформацію та власні рішення щодо здоров'я, безпеки й добробуту.	Проявляє високий рівень навчальної діяльності, самостійно визначає мету, планує, організовує та оцінює власну роботу. Творчо й критично застосовує знання та вміння в нових і нестандартних ситуаціях, аргументовано відстоює власну позицію. Уміє самостійно знаходити, аналізувати й оцінювати інформацію, прогнозувати наслідки рішень, пропонувати ефективні способи розв'язання проблем. Демонструє відповідальне ставлення до власного здоров'я, безпеки, добробуту та безпеки інших.	Високоорганізован о й творчо самостійно виконує завдання, визначає мету, планує власну діяльність, обирає ефективні способи дій, переносить знання в нестандартні життєві ситуації, оцінює та вдосконалює власний результат без допомоги.	Виявляє високий рівень культури спілкування та взаємодії, самостійно ініціює співпрацю, переконливо аргументує власну позицію, поважає різні погляди, ефективно працює в команді, допомагає іншим і конструктивно вирішує проблемні та конфліктні ситуації.	Уміння виявляються стабільно, творчо й у повному обсязі. Самостійно та свідомо застосовує їх у різноманітних, зокрема нестандартних, життєвих ситуаціях, може обґрунтувати власні рішення та оцінити їх наслідки.	

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

№з/п	КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1	Когнітивні процеси	Розуміння, запам'ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2	Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3	Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв'язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4	Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5	Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.

2.10 Соціальна і здоров'язберігаюча освітня галузь (Підприємництво та фінансова грамотність)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	1	Сприймає просту інформацію від педагогічного працівника (інших осіб) про базові поняття курсу (наприклад, гроші, потреби родини, бізнес-ідея), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком (наприклад, записує назви валют або елементів бізнес-ідеї за шаблоном).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю.	Уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших.	Виявляє вміння в окремих випадках.

Середній	2	Розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації (наприклад, розпізнає доходи та витрати родини або відрізняє банкноти від монети), припускаючись змістових і логічних помилок.	Виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком (наприклад, копіює просту схему сімейного бюджету або заповнює найпростішу картку фінансової безпеки за зразком).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю.	Уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших.	Виявляє вміння в окремих випадках.
	3	Відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації (наприклад, відтворює визначення термінів «депозит», «кредит», «бізнес-команда»), припускаючись змістових і логічних помилок.	Виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком (наприклад, заповнює таблицю доходів родини або записує переваги реклами за готовим шаблоном).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	Уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших.	Виявляє вміння в окремих випадках.
	4	Відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел,	Виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом (наприклад,	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою	Включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті;	Виявляє вміння епізодично.

		знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання (наприклад, знаходить у тексті підручника опис ознак фінансового шахрайства).	обчислює загальні доходи сім'ї за готовою формулою).	педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи.	взаємодіє з групою формально.	
	5	Застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання (наприклад, формулює запитання щодо умов відкриття банківського вкладу/депозиту або ризиків кредитування).	Виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом (наприклад, складає простий список покупок або визначає обов'язкові щомісячні платежі родини за готовою схемою).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи.	Підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно.	Виявляє вміння епізодично.
	6	Застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації (наприклад, запитує про відмінність між номінальними та реальними доходами родини).	Виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом (наприклад, порівнює дві пропозиції банківських вкладів за рівнем відсоткової ставки за наданою схемою).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи.	Підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно.	Виявляє вміння епізодично.

Достатній	7	Знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію (наприклад, тарифи банківських карток чи податкові ставки для підприємців-початківців), перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації.	Виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом (наприклад, виявляє дефіцит сімейного бюджету та пропонує базовий спосіб його збалансування).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі.	Долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший (наприклад, порівнює умови заощадження на депозиті та інвестування у державні облігації, заповнюючи порівняльну таблицю).	Виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом (наприклад, ідентифікує ознаки фішингового листа або телефонного шахрайства та розробляє алгоритм безпечної поведінки учня як споживача).	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, визначає свої завдання в груповій роботі.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень.	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.
	9	Аналізує інформацію, отриману з різних джерел (наприклад, самостійно аналізує ринковий попит на певну бізнес-ідею, оцінює її актуальність, аналізує потенційних	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій (наприклад,	Долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно	Долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює	Виявляє вміння постійно в типових ситуаціях.

		конкурентів для майбутнього стартапу).	розробляє оптимальну структуру бізнес-плану для власного проєкту або вибирає джерела фінансування стартапу).	співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання.	власні думки з думками інших, наводить аргументи.	
Високий	10	Узагальнює інформацію, отриману з різних джерел (наприклад, узагальнює законодавчі норми України щодо прав споживачів фінансових послуг або державної реєстрації малого бізнесу).	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій (наприклад, розробляє концепцію маркетингової кампанії стартапу, пропонує заходи для мінімізації підприємницьких ризиків).	Долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	11	Оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями (наприклад, оцінює ефективність залучення різних видів кредитів під бізнес-проєкт або порівнює рівень соціальної відповідальності відомих українських компаній).	Виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами (наприклад, розробляє комплексну стратегію довгострокової фінансової стійкості родини, комбінуючи заощадження, депозити та страхування).	Планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

	12	Оцінює інформацію, отриману з різних джерел (наприклад, системно оцінює довгострокові екологічні, соціальні та фінансові наслідки підприємницьких проєктів, аналізує вплив податкової політики держави на розвиток бізнесу).	Пропонує різні способи розв’язання нестандартних проблемних ситуацій і розв’язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір (наприклад, розробляє та успішно захищає повноцінний бізнес-план інноваційного стартапу з розрахунком фінансів, інтеграцією цифрових технологій та соціальним обґрунтуванням).	Усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ.	Ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату; виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
--	-----------	--	--	---	--	--

2.11 Технологічна освітня галузь

Рівень (Бали)	За когнітивними процесами (планування, знання технологій, ескізування)	За навчальною (проєктно- технологічною) діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії (робота в команді, захист проєкту)	За частотою вияву вмінь
--------------------------	---	---	------------------------------------	--	------------------------------------

Початковий (1–3)	Розпізнає базові інструменти чи матеріали лише за підказкою; ескіз виробу виконати не може або робить це з грубими помилками.	Виконує окремі найпростіші технологічні операції (різання, з'єднання тощо) виключно за зразком, шаблоном чи під безпосереднім керівництвом.	Не здатний працювати самостійно; потребує постійної покрокової допомоги, зовнішнього контролю та нагадувань про техніку безпеки.	Уникає колективного обговорення ідей; не бере участі в командних проєктах або презентації готового виробу.	Практичні навички та вміння володіння інструментами виявляє лише в окремих випадках.
Середній (4)	Відтворює базову інформацію про етапи проєктування; розрізняє основні конструкційні матеріали.	Виконує прості технологічні операції за чітким алгоритмом чи готовою технологічною картою під контролем учителя.	Виконує роботу за допомогою вчителя або однокласників; періодично порушує послідовність операцій, але виправляє за вказівкою.	Бере участь в обговоренні проєкту на рівні коротких відповідей, виконує доручену найпростішу роль у групі.	Демонструє базові вміння користування інструментами у типових та простих навчальних ситуаціях.
Середній (5)	Розуміє послідовність етапів проєкту; за допомогою вчителя може скласти простий план роботи чи виконати елементарний малюнок виробу.	Виконує практичні завдання за зразком з незначними відхиленнями, які суттєво не впливають на функціональність виробу.	Самостійно виконує окремі легкі етапи практичної роботи, але у складних ситуаціях (розмічання, збирання) потребує консультації.	Висловлює прості думки щодо вибору виробу чи матеріалів за допомогою навідних запитань учителя.	Виявляє базові технологічні вміння у більшості стандартних завдань.
Середній (6)	Самостійно пояснює призначення технологічних операцій; виконує нескладний ескіз виробу з окремими недоліками в лініях чи пропорціях.	Самостійно виготовляє прості елементи виробу за технологічною картою, володіє базовими навичками обробки конструкційних матеріалів.	Працює самостійно за інструкцією; здатний виконувати самоконтроль за допомогою порівняння свого виробу із еталонним зразком.	Бере участь у груповому обговоренні ідей для проєкту, може презентувати свій виріб за базовим планом.	Демонструє стабільні навички роботи з інструментами у стандартних умовах.
Достатній (7)	Застосовує знання властивостей матеріалів під час планування; самостійно виконує читабельний ескіз або технічний малюнок виробу.	Самостійно виконує практичні проєктні роботи середньої складності, комбінує відомі технологічні прийоми та обробку матеріалів.	Самостійно планує та організовує своє робоче місце; раціонально виконує індивідуальні технологічні завдання.	Вільно презентує результати власної проєктної діяльності; взаємодіє з іншими під час колективної чи парної роботи.	Постійно виявляє набуті практичні навички та дотримується правил безпечної праці.

Достатній (8)	Повністю володіє теоретичним матеріалом; самостійно розробляє графічне зображення виробу (кресленик або ескіз) з урахуванням розмірів.	Виготовляє вироби, що відзначаються охайністю, технічною грамотністю та гарним естетичним виглядом.	Організовує власну проєктну діяльність; самостійно добирає необхідні матеріали, інструменти та пристосування.	Аргументовано обґрунтовує доцільність вибору конструкційних матеріалів та форми виробу під час захисту проєкту.	Стабільно та впевнено демонструє високий рівень культури праці та безпеки життєдіяльності.
Достатній (9)	Оперує технологічними поняттями; самостійно проводить мінімаркетингові дослідження (аналіз аналогів) та робить обґрунтований вибір.	Виконує складні практичні роботи; готовий продукт повністю відповідає технічним вимогам, є якісним та естетично привабливим.	Виявляє повну самостійність на всіх етапах проєктування та виготовлення виробу (від задуму до розрахунку собівартості).	Активно та ефективно взаємодіє в команді; чітко, грамотно й аргументовано аналізує якість виробів (своїх та однокласників).	Свідомо, раціонально та безпечно виявляє сформовані вміння в усій проєктно-технологічній діяльності.
Високий (10)	Творчо застосовує знання в нестандартних ситуаціях; вносить раціоналізаторські зміни у графічні зображення, оптимізує етапи виготовлення.	Створює оригінальні вироби; демонструє високу точність обробки матеріалів та варіативність технологічних рішень.	Самостійно розв'язує складні конструкторські чи технологічні завдання, шукає та усуває причини дефектів у роботі.	Виступає ініціатором ідей або лідером під час виконання групових проєктів; упевнено веде захист своєї розробки.	Системно демонструє високі технологічні вміння, гнучко адаптуючись до нових матеріалів чи інструментів.
Високий (11)	Має системні знання про сучасні технології та виробництво; самостійно обґрунтовує економічну та екологічну доцільність проєкту.	Виконує складні експериментальні практичні роботи, сміливо та успішно поєднує різні види матеріалів (деревина, метал, пластик, текстиль тощо).	Самостійно організовує, реалізує, контролює та вчасно коригує власну дослідницьку чи проєктну діяльність.	Ефективно керує роботою творчої групи, пропонує інноваційні та нестандартні рішення для вирішення практичних завдань.	Проявляє високу технологічну культуру, ощадливість та екологічне мислення як стійку особистісну рису.
Високий (12)	Виявляє виняткове винахідницьке та критичне мислення;	Створює ексклюзивні, високоякісні вироби з елементами авторського	Проявляє повну автономність, новаторський та	Ініціює та успішно моделює мініпрезентації,	Проектно-технологічні вміння та творчий пошук

	самостійно генерує унікальні ідеї на основі аналізу потреб ринку чи соціуму.	дизайну, що мають високу практичну та естетичну цінність.	дослідницький підхід до виконання будь-яких комплексних проєктів.	виставки, ярмарки; демонструє лідерські та комунікативні якості на найвищому рівні.	виявляються як постійна внутрішня потреба учня/учениці.
--	--	---	---	---	---

2.12. Мистецька освітня галузь

Рівень (Бали)	За когнітивними процесами (сприймання, аналіз, знання)	За навчальною (художньо-творчою) діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії (обговорення, презентація)	За частотою вияву вмінь
Початковий (1–3)	Відтворює лише окремі фрагменти художніх знань та понять за зразком. Сприймає мистецтво емоційно, але припускається суттєвих логічних помилок при аналізі.	Виконує окремі найпростіші практичні творчі дії або художні вправи виключно за шаблоном або зразком.	Працює лише за безпосередньої допомоги та підказки вчителя. Потребує постійного зовнішнього контролю.	Уникає художньої комунікації; долучається до обговорення творів чи презентації робіт лише після індивідуального спонукання.	Демонструє елементарні вміння лише в окремих випадках.
Середній (4)	Відтворює основний навчальний матеріал (базові художні терміни, поняття, види та жанри мистецтва).	Виконує типові художньо-творчі завдання за зразком, повторюючи алгоритм дій.	Долучається до практичної творчої діяльності за допомогою вчителя або з підтримкою однокласників.	Бере участь в обговоренні художніх явищ на рівні коротких відповідей «так/ні» чи простих реплік.	Демонструє художньо-практичні вміння у типових ситуаціях.
Середній (5)	Розуміє базовий матеріал, може навести прості приклади творів мистецтва певної епохи чи стилю за допомогою вчителя.	Виконує художньо-творчі завдання за зразком з незначними відхиленнями, що не псують загальну форму.	Самостійно виконує прості етапи творчої роботи, але у складних моментах потребує консультації.	Висловлює елементарні власні враження від сприйнятого мистецтва за допомогою навідних запитань.	Виявляє вміння у більшості типових навчальних ситуацій.

Середній (6)	Самостійно відтворює значний обсяг теоретичного матеріалу; розрізняє художні засоби виразності, виправляє помилки за вказівкою.	Виконує художньо-творчі роботи за зразком, демонструючи базові навички володіння художніми матеріалами чи голосом/інструментом.	Працює самостійно за чітким алгоритмом чи інструкційною картою; здатний до самоконтролю за зразком.	Бере участь у полілозі чи груповому обговоренні, може аргументувати просту художню позицію.	Демонструє стабільні художні вміння у стандартних ситуаціях.
Достатній (7)	Застосовує художні знання у стандартних ситуаціях; самостійно аналізує художній твір за базовим планом, виділяючи головне.	Самостійно виконує практичні творчі роботи середньої складності, комбінує відомі художні техніки.	Самостійно планує та виконує індивідуальні творчі завдання, зрідка звертаючись за порадою.	Вільно презентує власні творчі роботи; долучається до дискусій, поважаючи думку інших.	Постійно виявляє набуті художні вміння та навички.
Достатній (8)	Повністю володіє програмовим матеріалом, аналізує та порівнює художні твори різних авторів чи епох, робить правильні висновки.	Створює художні образи, які відзначаються індивідуальним підходом; грамотно використовує виражальні засоби.	Організовує власну художню діяльність; самостійно знаходить інформацію чи художні референси.	Аргументовано висловлює власне ставлення до творів мистецтва, аналізує художні роботи однокласників.	Стабільно та впевнено демонструє високий рівень практичних вмінь.
Достатній (9)	Оперує художніми поняттями, узагальнює матеріал, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки між соціокультурним контекстом і мистецтвом.	Виконує складні художньо-творчі завдання; творчий продукт естетично привабливий та технічно грамотний.	Проявляє повну самостійність на всіх етапах створення художнього продукту (від ідеї до втілення).	Активно взаємодіє в арт-проектах; чітко, грамотно та образно формулює критичні судження.	Свідомо та результативно виявляє творчі вміння в усій навчальній діяльності.
Високий (10)	Творчо застосовує знання в нестандартних ситуаціях; глибоко інтерпретує художні твори, розкриваючи їхній символізм і підтекст.	Створює оригінальні художні образи; демонструє індивідуальний творчий почерк і варіативність рішень.	Самостійно розв'язує складні художні завдання, шукає нестандартні шляхи втілення творчого задуму.	Є лідером чи активним організатором художньої комунікації; веде конструктивний мистецький діалог.	Демонструє творчі вміння системно, гнучко адаптуючись до нових завдань.

Високий (11)	Має системні знання про культуру та мистецтво; самостійно оцінює мистецькі явища, аргументує власну естетичну позицію.	Виконує експериментальні творчі роботи, сміливо поєднує різні стилі, техніки та медіа (інноваційний підхід).	Самостійно організовує, реалізує та коригує власну дослідницьку чи художньо-творчу діяльність.	Ефективно взаємодіє у творчих групах, пропонує оригінальні ідеї для колективних арт-проектів.	Проявляє творчі вміння як стійку особистісну рису в будь-якій діяльності.
Високий (12)	Має цілісне художньо-образне мислення; виявляє виняткові здібності до системного критичного аналізу світової культури.	Створює унікальні, високохудожні творчі продукти, що мають художню та естетичну цінність.	Проявляє повну автономність, дослідницький та новаторський підхід до виконання будь-яких мистецьких завдань.	Ініціює та успішно моделює художні дискусії; демонструє високу культуру спілкування та презентації.	Творчі вміння виявляються як постійна внутрішня потреба до самовираження

2.13 Інформатична освітня галузь

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
1	2	3	4	5	6	7
Початковий	1	Розпізнає окремі знайомі цифрові об'єкти, пристрої, символи, значки програм; за допомогою вчителя впізнає інформацію, файл, папку, алгоритм.	Виконує лише окремі найпростіші дії за безпосередньою вказівкою: відкриває програму, вводить символ, натискає потрібну кнопку.	Виконує дії лише за постійної допомоги вчителя або покрокової інструкції.	Переважно не вступає в обговорення, відповідає лише на прямі запитання.	Демонструє окремі цифрові навички лише в поодиноких знайомих ситуаціях.
	2	Називає окремі пристрої, цифрові об'єкти, інформаційні процеси; розпізнає знайомі елементи інтерфейсу та прості алгоритмічні дії.	За зразком виконує прості операції з інформацією, файлами, папками або цифровими інструментами.	Потребує постійних підказок і допомоги під час виконання практичних дій.	Відповідає коротко, переважно після звернення вчителя; взаємодіє з однокласниками лише за спонуканням.	Застосовує окремі вміння в окремих знайомих ситуаціях.
	3	Відтворює прості відомості про цифрові пристрої, інформацію, алгоритми та правила безпечної роботи;	Виконує нескладні дії з інформацією та цифровими інструментами за готовим зразком або алгоритмом.	Виконує завдання переважно з постійною підтримкою та контролем учителя.	Може дати коротку відповідь, виконати просту спільну дію за чітким розподілом ролей.	Застосовує набуті цифрові вміння переважно в

		розпізнає типові цифрові об'єкти.				окремих знайомих випадках.
Середній	4	Відтворює основні поняття інформатики, розрізняє цифрові пристрої та інформаційні об'єкти, пояснює призначення окремих цифрових інструментів.	Виконує типові операції з файлами, папками, текстом, зображеннями, даними або програмами за відомим алгоритмом.	Працює за інструкцією, потребує періодичних підказок і перевірки результату.	Вступає у взаємодію після звернення; виконує свою частину нескладного спільного завдання.	Демонструє відповідні вміння в типових навчальних ситуаціях, але непослідовно.
	5	Пояснює призначення поширених цифрових пристроїв та інструментів, розрізняє типи інформації, даних, файлів; відтворює основні правила безпечної роботи.	Застосовує відомі алгоритми для пошуку, опрацювання, подання та збереження інформації; виконує типові завдання в цифровому середовищі.	Працює за інструкцією, але окремі дії виконує без допомоги.	Бере участь у простому обговоренні, виконує визначену роль під час парної або групової роботи.	Застосовує набуті вміння в більшості типових ситуацій.
	6	Розуміє зв'язки між інформацією, даними, цифровими інструментами та результатом роботи; пояснює прості алгоритми й принципи роботи з цифровими об'єктами.	Самостійно виконує типові операції з інформацією, даними та цифровими продуктами; створює нескладні інформаційні матеріали за заданими вимогами.	Виконує основну частину завдання самостійно, звертаючись по допомогу у складніших моментах.	Взаємодіє з іншими під час виконання спільного цифрового завдання, може повідомити про результат своєї роботи.	Уміння переважно виявляються в типових ситуаціях.
Достатній	7	Знаходить, добирає та порівнює інформацію з цифрових джерел, визначає істотні ознаки даних, встановлює зв'язки між етапами алгоритму та результатом.	Розв'язує типові проблеми з використанням цифрових інструментів; створює інформаційні продукти, використовуючи відомі способи опрацювання інформації.	Переважно самостійно планує послідовність виконання завдання, звертаючись по допомогу лише в разі потреби.	Активно працює в парі чи групі, обмінюється файлами, ідеями та результатами, дотримується домовленостей.	Систематично демонструє вміння в типових навчальних ситуаціях.
	8	Аналізує інформацію та дані, порівнює цифрові джерела, виявляє закономірності, пояснює логіку алгоритмів, оцінює	Виконує дослідницькі та проблемні завдання, добирає цифрові інструменти відповідно до мети, удосконалює	Самостійно визначає основні етапи роботи та способи досягнення результату; потребує допомоги лише в	Аргументує власні пропозиції, враховує думки інших, конструктивно взаємодіє під час	Уміння стабільно виявляються в типових та частково

		доцільність використання цифрових інструментів.	створений інформаційний продукт.	нестандартних випадках.	спільного створення цифрового продукту.	змінених ситуаціях.
	9	Аналізує та інтерпретує інформацію з різних джерел, оцінює її достовірність і доцільність використання; аналізує алгоритми, дані та результати роботи цифрових продуктів.	Самостійно розв'язує навчальні проблеми, створює та вдосконалює інформаційні продукти, використовує алгоритмічні й цифрові засоби відповідно до поставленої мети.	Самостійно організовує роботу, визначає послідовність дій і контролює отриманий результат.	Аргументовано презентує результати, бере участь у спільному прийнятті рішень, оцінює внесок учасників команди.	Виявляє сформовані вміння систематично, зокрема в окремих змінених ситуаціях.
Високий	10	Узагальнює та оцінює інформацію, дані й результати цифрової діяльності; обґрунтовує вибір джерел, алгоритмів, цифрових інструментів і способів подання інформації.	Виконує дослідницькі та творчі завдання, розробляє власні способи розв'язання інформаційних проблем, створює цифрові продукти відповідно до визначеної мети й критеріїв.	Самостійно планує, організовує та контролює роботу, за потреби змінює спосіб виконання завдання.	Виявляє ініціативу в командній роботі, аргументовано відстоює позицію, конструктивно оцінює власну та спільну діяльність.	Систематично застосовує цифрові вміння в типових і нових навчальних ситуаціях.
	11	Критично оцінює інформацію, джерела, дані та результати цифрової діяльності; встановлює складні взаємозв'язки, обґрунтовує ефективність різних алгоритмів і цифрових рішень.	Самостійно досліджує інформаційні проблеми, розробляє та реалізує власні цифрові рішення, удосконалює інформаційні продукти за визначеними або власними критеріями.	Повністю самостійно визначає мету, планує роботу, обирає засоби, контролює та коригує результат.	Виявляє лідерство й ініціативу в спільній діяльності, переконливо аргументує рішення, враховує альтернативні позиції та надає конструктивний зворотний зв'язок.	Сформовані вміння стабільно застосовує в різноманітних, зокрема нестандартних, цифрових ситуаціях.
	12	Глибоко аналізує, узагальнює та критично оцінює інформацію, дані й цифрові рішення; самостійно виявляє проблеми, прогнозує наслідки використання технологій та обґрунтовує оптимальні рішення.	Створює оригінальні цифрові продукти й способи розв'язання інформаційних та алгоритмічних проблем, проводить самостійні дослідження, оцінює й удосконалює власний результат.	Повністю самостійно організовує та регулює діяльність, знаходить альтернативні способи розв'язання, передбачає можливі труднощі та коригує процес.	Ініціює та організовує ефективну командну взаємодію, аргументовано оцінює різні позиції, допомагає іншим і відповідає за спільний результат.	Вільно й систематично застосовує інформатичні вміння в типових, змінених і нестандартних ситуаціях.

2.14 Освітня галузь фізична культура

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
ПОЧАТКОВИЙ	1	Сприймає окремі правила безпеки чи гри лише після багаторазового повторення.	Виконує мінімум найпростіших рухів; відмовляється від більшості завдань.	Потребує постійного зовнішнього контролю; порушує ТБ.	Уникає взаємодії з класом, відмовляється грати в команді.	В окремих випадках
	2	Розпізнає базові терміни, але припускається грубих помилок у поясненні правил.	Виконує вправи з грубими технічними помилками, що нівелюють результат.	Діє на майданчику лише за прямою вказівкою вчителя.	Пасивний у групі, не реагує на дії партнерів по команді.	В окремих випадках
	3	Відтворює частину правил гри чи ТБ; слабо орієнтується в просторі майданчика.	Виконує базові елементи нестабільно, не може застосувати їх у грі.	Дотримується правил безпеки після нагадування; не вміє міряти пульс.	Неохоче виконує командні дії, ізолюється під час гри.	В окремих випадках
СЕРЕДНІЙ	4	Відтворює основну інформацію (правила, розмітку), але не бачить тактичної картини.	Виконує рухи за зразком (скуто); губиться під час двосторонньої гри.	Контролює свої дії частково; звертає увагу на втому лише за підказкою.	Взаємодіє формально, включається в гру за ініціативи інших.	Епізодично
	5	Розуміє завдання, задає прості питання щодо техніки виконання елемента.	Застосовує навички у простих естафетах, але робить технічні помилки в грі.	Помічає власні помилки, якщо на них вказує вчитель; намагається їх виправити.	Співпрацює з партнерами (віддає пас), але не виявляє ініціативи.	Епізодично
	6	Пояснює правила гри; розуміє причини своїх найчастіших помилок.	Виконує техніку загалом правильно, але ефективність дій у грі середня.	Звертається по допомогу для самоконтролю (наприклад, перевірити ЧСС).	Підтримує гру, толерантно ставиться до команди суперника.	Епізодично
ДОСТАТНІЙ	7	Застосовує знання про тактику (розуміє, куди бігти та кого крити).	Впевнено виконує більшість базових елементів; результативний у грі.	Самостійно готує інвентар, дотримується ТБ без нагадувань.	Активний учасник команди, взаємодіє з партнерами без конфліктів.	Постійно в типових ситуаціях
	8	Порівнює різні варіанти	Добре володіє технікою;	Самостійно вимірює ЧСС;	Ефективно співпрацює,	Постійно в

		дій (наприклад, коли краще вести м'яч, а коли дати пас).	ефективно застосовує навички в нестандартних ігрових умовах.	розуміє, коли потрібно зробити паузу для відпочинку.	допомагає слабшим однокласникам.	типових ситуаціях
	9	Аналізує ситуації на майданчику; миттєво приймає правильні рішення.	Висока якість виконання; здатний виконати серію складних рухових дій поспіль.	Повністю самостійний; контролює своє дихання та самопочуття; дотримується гігієни.	Справжній командний гравець, неухильно дотримується принципів Fair Play.	Постійно в типових ситуаціях
ВИСОКИЙ	10	Узагальнює досвід; чудово знає правила, тактику та основи біомеханіки рухів.	Виконує складні комбінації; адаптує техніку під зміни в ігровій ситуації.	Здатний провести розминку для класу або групи; свідомо дозує навантаження.	Мотивує команду, здатний вирішувати дрібні суперечки на майданчику без емоцій.	Системно в будь-яких ситуаціях
	11	Оцінює дії (свої та суперника); генерує нестандартні тактичні ідеї у грі.	Бездоганна техніка виконання; виявляє креативність (творчий підхід) у вирішенні рухових задач.	Самостійно коригує свої дії на основі самопочуття; є прикладом для наслідування щодо ТБ.	Проявляє лідерські якості, координує дії команди (грає роль неофіційного капітана).	Системно в будь-яких ситуаціях
	12	Глибоко аналізує та аргументує процеси на уроці; є експертом з вивченого модуля.	Еталонне виконання; висока результативність та стратегічне мислення в процесі змагань.	Повний самоконтроль та рефлексія; усвідомлене прагнення до фізичного самовдосконалення.	Організатор взаємодії; взірець спортивної етики, поваги до суперника та арбітра.	Системно в будь-яких ситуаціях

Тлумачення загальних критеріїв оцінювання у предметі «Фізична культура»

Когнітивні процеси <i>(Теорія, правила, тактика)</i>	Розуміння правил безпеки, біомеханіки рухових дій, правил спортивних ігор, закономірностей впливу навантажень на організм та контроль пульсових зон; відтворення та застосування знань під час виконання вправ; уміння аналізувати власні помилки в техніці дій, порівнювати тактичні варіанти гри, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки (наприклад, між рівнем втоми та точністю дій), робити висновки й приймати обґрунтовані тактичні рішення на майданчику.
Навчальна діяльність <i>(Практика, гра, техніка)</i>	Уміння виконувати фізичні вправи, техніко-тактичні елементи та комбінації; застосовувати рухові навички в практичних (ігрових, змагальних) і повсякденних життєвих ситуаціях; працювати з фізкультурно-спортивною інформацією (графічними схемами, картками завдань, пульсометрією); виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання (наприклад, розробка комплексів вправ, складання варіативних комбінацій чи оптимізація маршруту в естафеті).

Рівень самостійності <i>(ТБ, самоконтроль)</i>	Здатність самостійно організовувати підготовчу частину уроку (розминку), виконувати навчальні завдання та домашні фізичні вправи, визначати послідовність дій під час проходження станцій чи смуг перешкод, знаходити способи подолання рухових труднощів, оцінювати власні результати за суб'єктивними показниками та самопочуттям, а за потреби вчасно й обґрунтовано звертатися по допомогу до вчителя чи партнерів.
Комунікація та взаємодія <i>(Командна гра, Fair Play)</i>	Уміння висловлювати власну думку щодо перебігу гри чи виконання вправ, аргументувати тактичну позицію, слухати поради вчителя та капітана, вести конструктивний діалог під час розбору ігрових моментів; ефективно співпрацювати в парі, трійці чи команді; неухильно дотримуватися правил спортивної етики, взаємоповаги та принципів чесної гри (Fair Play).
Частота вияву <i>(Систематичність, стабільність)</i>	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань, рухових навичок та соціально-поведінкових установок; здатність упевнено та результативно застосовувати їх у стандартних (навчальні вправи), змінених та нетипових (змагальні, нестандартні ігрові) ситуаціях.